

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

27 oktober 2005

BELEIDSBRIEF

Sociale Economie

Beleidsprioriteiten 2005-2006

ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt,
Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

INHOUD

	Blz.
INLEIDING	5
1. DE SOCIAAL-ECONOMISCHE CONTEXT. STAND VAN ZAKEN.....	7
1. Algemene evolutie van de situatie op de arbeidsmarkt	8
2. Situatie van een aantal kansengroepen op de Vlaamse arbeidsmarkt	11
2.1. Kortgeschoolden	11
2.2. Allochtonen	13
2.3. Ouderen	14
3. Doelgroepbereik van de sociale economie	15
3.1. Algemene evolutie van de langdurige werkloosheid in Vlaanderen	15
3.2. De rol van de sociale economie in het activeringsbeleid	16
3.3. Potentieel bereik van de sociale economie	20
4. Besluit.....	23
2. REALISATIES SEPTEMBER 2004-SEPTEMBER 2005.....	25
1. Een logisch werkingskader	26
2. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus	27
2.1. Imago sociale economie	27
2.2. Kennis bundelen en uitdragen.....	27
2.3. Loopbaanontwikkeling.....	29
2.4. Professionaliseren door samenwerking en kennisoverdracht.....	30
3. Stakeholderrelaties.....	31
3.1. Middenveld.....	31
3.2. Overheden	32
4. Bespreking van de SE-instrumenten.....	35
4.1. Invoegbedrijven	35
4.2. Lokale diensteneconomie	38
4.3. Sociale werkplaatsen	41
4.4. Overdracht Beschutte Werkplaatsen	44
5. Ondersteuningsinstrumenten	45
3. BELEIDSOPTIES EN INITIATIEVEN SEPTEMBER 2005-SEPTEMBER 2006.....	47
1. Vorm geven aan het nieuwe werkingskader	48
2. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus.....	50
2.1. Imago	50
2.2. Kennis bundelen en uitdragen	51
2.3. Loopbaanontwikkeling	51
2.4. Professionaliseren door samenwerking en kennisoverdracht.....	52

3. Stakeholderrelaties	53
4. De instrumenten	55
4.1. Invoegbedrijven	55
4.2. Lokale diensteneconomie	56
4.3. Sociale werkplaatsen en arbeidszorg	57
4.4. Beschutte werkplaatsen	57
4.5. Op weg naar integratie	58
4.6. Ondersteuningsinstrumenten	59
5. Kruisbestuiving	60
5.1. Mobiliteit	60
5.2. Gelijke Kansen	60
AFKORTINGEN	62

INLEIDING

Inleiding

Het eerste werkjaar zit er op. Het was een boeiend werkjaar waarin we samen met de stakeholders een aantal belangrijke stappen hebben kunnen zetten in de verankering, vereenvoudiging en uitbreiding van de sociale economie. Het was een moeilijke start waarin we een aantal belangrijke knopen moesten doorhakken en oplossingen zoeken om de toekomst van heel wat initiatieven te kunnen garanderen. Zo'n proces gaat niet zonder slag of stoot, maar ik ben er van overtuigd dat we het afgelopen jaar een mooie basis hebben kunnen leggen voor de toekomst.

En dat is belangrijk, want vanuit de sociale economie geven we Vlaanderen kansen op meer en beter. Meer welvaart door de socio-professionele inschakeling van mensen uit de kansengroepen. Meer welzijn door de uitbouw van aanvullende diensten. Beter werk door de verspreiding van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een beter milieu door inbedding van ecologische principes. ... Deze kansen wil ik het komende jaar verder uitspelen en samen met jullie benutten.

De beleidsnota wordt gebruikt als leidraad voor deze beleidsbrief. We volgen hetzelfde stramien. Na de omgevingsanalyse bespreken we eerst de realisaties van het afgelopen werkjaar om daarna onze toekomstplannen uit de doeken te doen.

Kathleen Van Brempt

1. DE SOCIAAL-ECONOMISCHE CONTEXT

STAND VAN ZAKEN

1. Algemene evolutie van de situatie op de arbeidsmarkt

Het voorbije jaar was een goed economisch jaar: de Belgische economie groeide met 2,7% en hiermee presteerde België beter dan het Europese gemiddelde (EU-25: +2,3%). Onder impuls van deze economische groei verbeterde de algemene situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt. Zo nam het aantal werkende personen in Vlaanderen toe met 58.000 waardoor de algemene Vlaamse werkzaamheidsgraad¹ steeg van 62,9% in 2003 tot 64,3% in 2004. Vlaanderen presteert hiermee terug beter dan het Europese gemiddelde (EU-25: 63,3%). De arbeidsdeelname van vrouwen nam sterker toe dan deze van de mannen, zodat de genderkloof² daalde van 15,7 naar 14,9. De Europese doelstelling die een arbeidsdeelname van vrouwen van 60% vooropstelt, lijkt dus binnen handbereik.

Tabel 1: evolutie van de werkzaamheids- en werkloosheidsgraad, Vlaanderen, België en EU, 2002-2004

	2002	2003	2004
Aantal werkenden in Vlaanderen (in 1.000 personen)	2.504	2.488	2.546
Evolutie van het aantal werkenden t.o.v. voorgaande jaar	+9.000	-16.000	+58.000
Werkzaamheidsgraad			
Vlaanderen	63,5%	62,9%	64,3%
- mannen	71,6%	70,7%	71,6%
- vrouwen	55,2%	55,0%	56,7%
Brussel	54,5%	53,2%	54,1%
Wallonië	54,9%	55,4%	55,1%
België	59,9%	59,6%	60,3%
EU-15	64,2%	64,3%	64,7%
EU-25	62,8%	62,9%	63,3%
Werkloosheidsgraad*			
Vlaanderen	4,9%	5,7%	5,4%
- mannen	4,3%	5,2%	4,6%
- vrouwen	5,7%	6,3%	6,6%
Brussel	14,7%	15,7%	15,9%
Wallonië	10,6%	10,9%	12,1%
België	7,6%	8,2%	8,5%
EU-15	7,7%	8,1%	8,4%
EU-25	8,9%	9,2%	9,4%

* % werklozen (gemeten volgens de internationale ILO-normen) in de beroepsactieve bevolking

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV), Eurostat

De werkloosheidsgraad gemeten volgens de internationale ILO-normen³ daalde in Vlaanderen van 5,7% naar 5,4%. Desondanks steeg het aantal werkzoekenden dat is ingeschreven bij de VDAB met 8% tot bijna 220.000. Deze stijging heeft dan ook vooral administratieve redenen: zo werd de leeftijd waarop oudere werklozen vrijgesteld worden van inschrijving als werkzoekende systematisch opgetrokken (de laatste aanpassing dateert van 1 juli 2004, waarbij de leeftijdsgrens werd opgetrokken van 57 naar 58 jaar), en sinds 1 oktober 2004 zijn de PWA-werknemers ook verplicht om zich terug in te schrijven als werkzoekende bij de VDAB. Er is dus met andere woorden wel sprake van een sterke toename van de administratieve werkloosheidscijfers, maar niet zozeer van de Vlaamse werkloosheid.

Tabel 2: Evolutie van het aantal ingeschreven werkzoekenden bij de VDAB en van het aantal gemelde vacatures uit het normaal economisch circuit (zonder interim) bij de VDAB, 2003-2005

	2003	2004	2005
NWWZ			
- aantal*	191.531	203.666	219.452
- evolutie t.o.v. voorgaande jaar	+24.559	+12.135	+15.786
- evolutie t.o.v. voorgaande jaar (in %)	+14,7%	+6,3%	+7,8%
Vacatures			
- aantal	122.447	148.492	
- evolutie t.o.v. voorgaande jaar	+3.796	+26.045	
- evolutie t.o.v. voorgaande jaar (in %)	+3,2%	+21,3%	

* aantal op 30 juni van elk jaar

Bron: VDAB

Het aantal vacatures dat bij de VDAB gemeld werd voor het normaal economisch circuit (zonder interim-opdrachten) steeg in 2004 sterk met meer dan 20%. De eerste 8 maanden van 2005 zijn er bijna 117.500 vacatures gemeld, een toename met 14% ten opzichte van dezelfde periode van vorig jaar. Bekijken we de evolutie van de vacatures volgens sector, dan blijkt dat de grootste toename van vacatures in de periode 2003-2004 zich situeert binnen de land- en tuinbouw (+3.091 vacatures of +74%), de diensten aan bedrijven (+11.142 of +52%), de gezondheidszorg (+1.095 of +26%) en de maatschappelijke dienstverlening (+2.048 of +26%). Er blijkt dus een groeipotentieel in de diensten aan particulieren en bedrijven, waarop zeker kan worden ingespeeld via de sociale economie en de buurt- en nabijheidsdiensten.

Voor 2005 (6?) voorspellen de belangrijkste conjunctuurinstellingen een verzwakking van de economische groei in België, en dit zal uiteraard ook gevolgen hebben voor de Vlaamse arbeidsmarkt. Het Federaal Planbureau gaat momenteel uit van een bescheiden groei van de Belgische economie met 1,7% in 2005 en een matige toename van de binnenlandse (Belgische) werkgelegenheid (+21.500 personen of +0,5%).

In zijn economische vooruitzichten 2005-2010 doet het Planbureau ook een raming naar de sectoriele evolutie van de binnenlandse (Belgische) werkgelegenheid voor de komende vijf jaar. De trend van de voorbije jaren, het structurele banenverlies in de industrie (behalve de bouwsector), zet zich ook de komende jaren door terwijl de werkgelegenheid in de verhandelbare diensten (marktdiensten) zal blijven toenemen. De groeisectoren bij uitstek zijn de gezondheidszorg (+82.000 personen) en de overige marktdiensten⁴ (+122.000 personen). De uitbreiding van het systeem van de dienstencheques zal leiden tot een verhoging van de werkgelegenheid met 17.000 personen. De arbeid via de dienstencheques vervangt wel in grote mate activiteiten die vroeger door de gezinnen voor eigen rekening werden uitgevoerd (hetzij via zwartwerk, hetzij via het PWA-stelsel).

Tabel 3: Projectie van de Belgische werkgelegenheid per bedrijfstak, 2004-2010 (in 1.000 personen)

	2004	2010	Evolutie 2004-2010	
Landbouw	96	89	-7	-7,3%
Industrie	857	806	-51	-6,0%
- energie	29	25	-4	-13,8%
- verwerkende nijverheid	594	534	-60	-10,1%
- bouw	233	247	+14	+6,0%
Verhandelbare diensten	2.348	2.622	+274	+11,7%
- vervoer en communicatie	272	301	+29	+10,7%
- handel en horeca	745	769	+24	+3,2%
- krediet en verzekeringen	140	141	+1	+0,7%
- gezondheidszorg	431	513	+82	+19,0%
- overige marktdiensten (*1)	756	878	+122	+16,1%
- dienstencheques	5	22	+17	+340,0%
Niet verhandelbare diensten	866	870	+4	+0,5%
- overheid	785	805	+20	+2,5%
- overige niet verhandelbare diensten (*2)	80	65	-15	-18,8%
Totaal binnenlandse werkgelegenheid	4.167	4.387	+220	+5,3%

(*1) exclusief de dienstenchequewerkgelegenheid

(*2) inclusief PWA-werkgelegenheid

Bron: Federaal Planbureau, Economische vooruitzichten 2005-2010

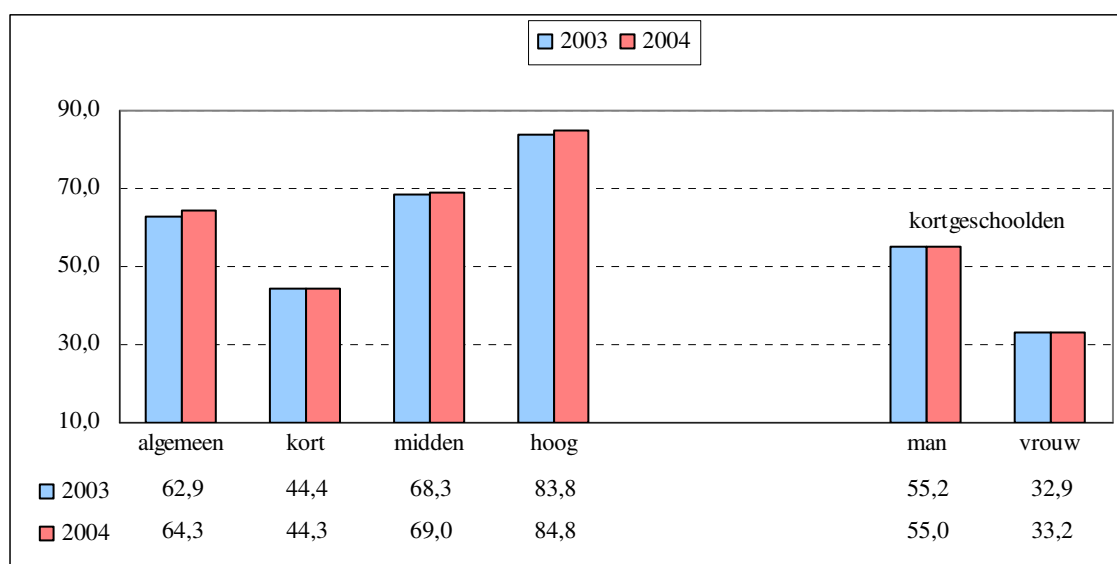
2. Situatie van een aantal kansengroepen op de Vlaamse arbeidsmarkt

Hoewel de algemene situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt in de loop van 2004 verbeterde, blijven een aantal kansengroepen achterop hinken. In wat volgt wordt de arbeidsmarktsituatie van deze kansengroepen (kortgeschoolden, allochtonen en ouderen) verder besproken.

2.1. Kortgeschoolden

De algemene toename van de arbeidsdeelname in Vlaanderen, is vooral een zaak van de midden- en hoggeschoolden. Bij de kortgeschoolden is er immers een status-quo zodat de kloof in de arbeidsdeelname tussen kort- en hoggeschoolden toeneemt van 39,4 tot 40,5 ppt.

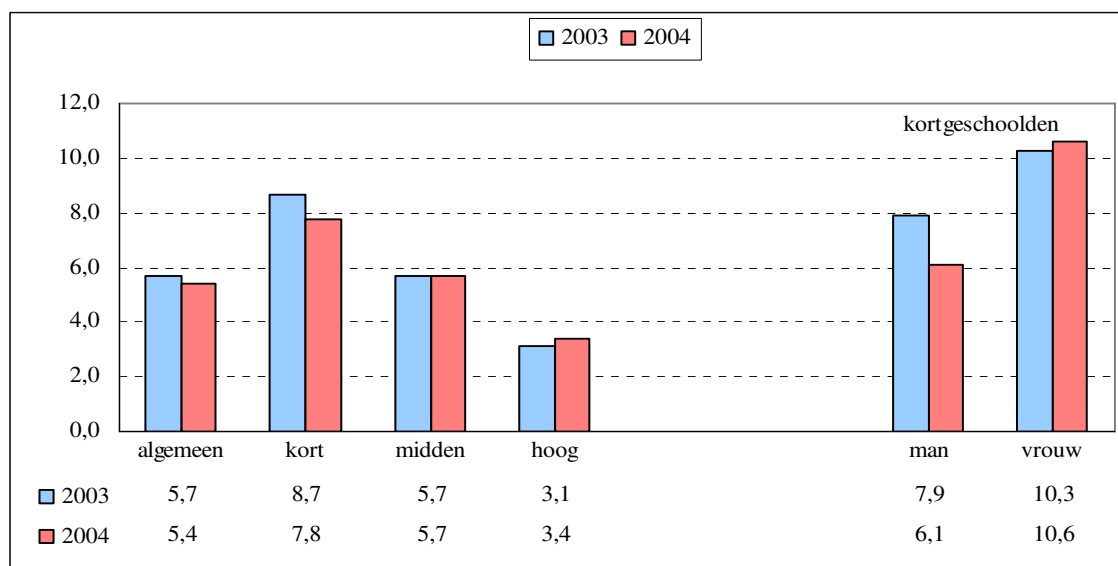
Figuur 1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad (in %) volgens opleidingsniveau, Vlaanderen, 2003-2004

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

De werkloosheidsgraad gemeten volgens de ILO-criteria zakt wel bij de kortgeschoolden tot 7,8%, maar blijft desondanks nog een stuk boven deze van de hoggeschoolden (3,4%). Opvallend is de aanzienlijke daling bij de mannen (-1,8 ppt.).

Figuur 2: Evolutie werkloosheidsgraad (in %) volgens opleidingsniveau, Vlaanderen, 2003-2004

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Kijken we naar de administratieve werkloosheid (aantal werkzoekenden ingeschreven bij de VDAB), dan blijkt dat het aantal kortgeschoolde werkzoekenden de voorbije periode met 9% toenam. De administratieve wijzigingen in de werkloosheidsreglementering (herinschrijving van oudere werklozen en PWA-werknemers) bieden hier ongetwijfeld een belangrijke verklaring. Zo doet de stijging zich vooral voor bij de kortgeschoolde 45-plussers (+40%), bij de kortgeschoolde 50-plussers is de toename zelfs aanzienlijk (+75%).

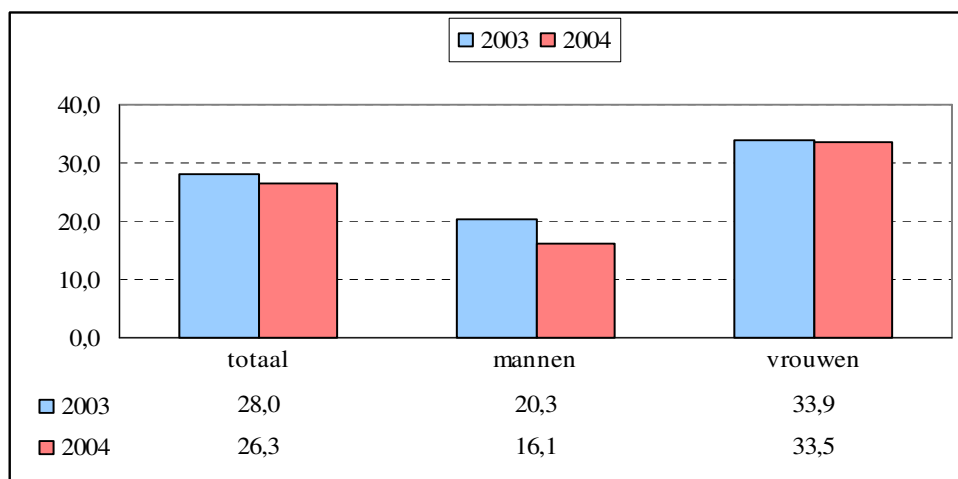
Van de 148.492 vacatures die de VDAB in 2004 ontving, waren er 71.555 of 48% toegankelijk voor kortgeschoolden (waarbij moet worden opgemerkt dat bij 65.914 van deze vacatures geen studievereiste werd gesteld). Ten opzichte van 2003 is dit een toename met 22% wat vergelijkbaar is met de algemene toename van het aantal door de VDAB ontvangen vacatures in het normaal economisch circuit zonder de interimopdrachten. De sectoren waar met de grootste toename van het aantal vacatures voor kortgeschoolden in het normaal economisch circuit (buiten interim) zijn de land- en tuinbouw (+3.000 vacatures), de productie van transportmiddelen (+936), de diensten aan bedrijven (+5.379), de maatschappelijke dienstverlening (+1.581) en de gezondheidszorg (+466). In de horeca was er dan weer een forse daling van het aantal vacatures voor kortgeschoolden (-818 vacatures).

2.2. Allochtonen

De arbeidsdeelname van allochtonen is het voorbije jaar wel verbeterd in Vlaanderen, maar hun positie blijft precair. In 2004 was ongeveer 38% van de personen met een niet-EU nationaliteit aan het werk (tegenover 35,5% in 2003). De arbeidsdeelname van personen met een niet-EU nationaliteit lag daarmee 26,3 ppt. lager dan deze van de personen met een EU nationaliteit (tegenover 28,0 ppt. in 2003). In internationaal opzicht presteert Vlaanderen zeer zwak: niet alleen ligt de werkzaamheidsgraad van personen met een niet-EU nationaliteit in EU-25 gemiddeld fors hoger (54,0%), maar bovendien is er ook geen enkel EU-land waar de arbeidsdeelname van de personen met een niet-EU nationaliteit zo laag ligt als in Vlaanderen.

Het verschil tussen mannen en vrouwen blijft overigens frappant: hoewel de arbeidsdeelname zowel bij mannen als vrouwen met een niet-EU nationaliteit toeneemt, daalt de nationaliteitskloof aanzienlijk bij de mannen, terwijl er bij de vrouwen een status-quo is. Bij de mannen lag de arbeidsdeelname van allochtonen (personen met niet-EU nationaliteit) in 2003 20,3 ppt. lager dan bij de personen met een EU nationaliteit. In 2004 daalde deze kloof tot 16,1 ppt. Bij de vrouwen ligt de werkzaamheidsgraad van de personen met een EU nationaliteit zowel in 2003 als in 2004 ongeveer 34 ppt. hoger dan deze van personen met een niet-EU nationaliteit. De allochtone mannen hebben dus veel meer kunnen genieten van de economische heropleving. Het grote probleem bij de allochtone vrouwen blijft de hoge mate van inactiviteit.

Figuur 3: Evolutie van de nationaliteitskloof (in ppt.) volgens geslacht, Vlaanderen, 2003-2004

Bron: NIS EAK

2.3. Ouderen

De werkzaamheidsgraad van de ouderen neemt de laatste jaren continu toe, en ook in 2004 was dit het geval. Meer zelfs, de grootste toename van de arbeidsdeelname is te vinden bij de ouderen. Bij de 50-plussers is in 2004 43,8% aan het werk (+1,7 ppt. ten opzichte van 2003) en bij de 55-plussers bedraagt de arbeidsdeelname in 2004 29,5% (+3,0 ppt. ten opzichte van 2003). De participatie nam sterker toe bij de vrouwen dan bij de mannen, en hier speelt duidelijk een cohorte effect: de huidige generatie vrouwen op beroepsactieve leeftijd blijft immers systematisch langer aan het werk dan hun voorgaande generaties.

Tabel 4: Evolutie van de arbeidsdeelname bij ouderen, Vlaanderen en EU, 2003-2004

	2003	2004	Evolutie 2003-2004 (in ppt.)
50-64 jaar			
Vlaanderen	42,1%	43,8%	+1,7
- man	54,2%	55,0%	+0,8
- vrouw	29,8%	32,4%	+2,6
EU-15	52,9%	53,3%	+0,4
EU-25	51,6%	51,9%	+0,3
55-64 jaar			
Vlaanderen	26,5%	29,5%	+3,0
- man	36,7%	39,3%	+2,6
- vrouw	16,4%	19,6%	+3,2
EU-15	41,7%	42,5%	+0,8
EU-25	40,2%	41,0%	+0,8

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV), Eurostat

Desondanks blijft de arbeidsdeelname van de ouderen één van de grootste pijnpunten op de Vlaamse arbeidsmarkt. Met een werkzaamheidsgraad van slechts 43,8% (50-plussers) en 29,5% (55-plussers) scoort Vlaanderen immers zeer slecht in Europees perspectief en blijft het ver onder de Europese doelstelling van 50% (voor de 55-plussers). Bovendien dreigt de Vlaamse arbeidsmarkt op te drogen indien de activiteitsgraad van de ouderen niet drastisch toeneemt: door de vergrijzing zal het aandeel ouderen in de bevolking op beroepsactieve bevolking in de toekomst immers sterk toenemen, en indien deze ouderen niet meer gaan deelnemen aan het arbeidsproces, zal de beschikbare arbeidsreserve (werkzoekenden) niet volstaan om het aantal vacatures in te vullen.

Het verschil in de arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen wordt kleiner bij de ouderen, maar het blijft wel enorm. Zo is in 2004 nog steeds geen derde van vrouwen boven de 50 jaar en nog geen vijfde van alle vrouwen boven de 55 jaar aan het werk.

3. Doelgroepbereik van de sociale economie

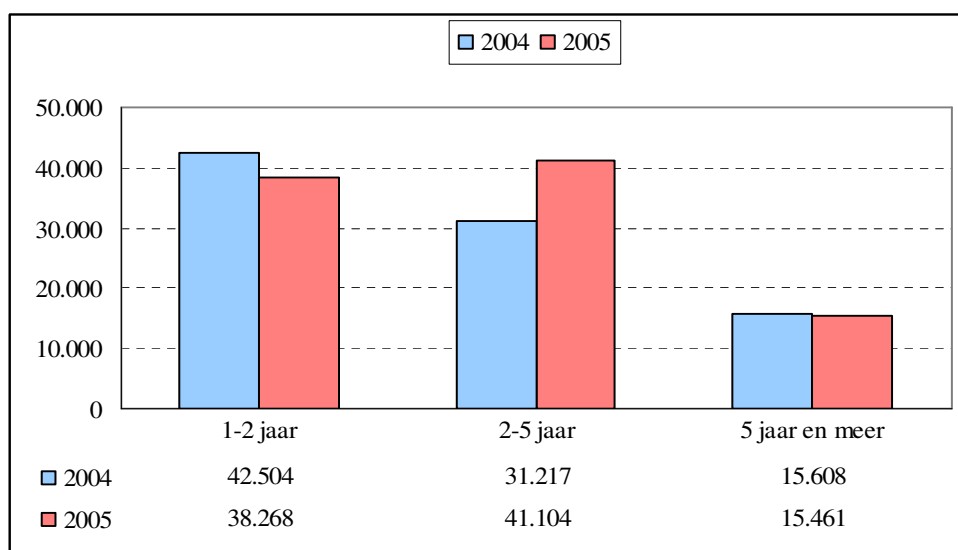
De sociale economie biedt werk aan mensen die moeilijk aan werk geraken in het NEC. Via een gedifferentieerd aanbod wordt werk op maat gezocht, via een job bij invoegbedrijven, sociale werkplaatsen of organisaties actief binnen de lokale diensteneconomie. Het gaat steeds om mensen die al een hele tijd werkloos zijn.

3.1. Algemene evolutie van de langdurige werkloosheid in Vlaanderen

Het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) dat meer dan een jaar is ingeschreven bij de VDAB nam het afgelopen jaar nog verder toe (+5.500 of +6% ten opzichte van 2004). Daarbij kan wel een onderscheid worden gemaakt tussen drie groepen:

- het aantal NWWZ die 1 tot 2 jaar werkzoekend zijn, daalt met 4.200 personen (-10%)
- het aantal NWWZ die 2 tot 5 jaar werkzoekend zijn, stijgt fors met 10.000 (+32%)
- het aantal zeer langdurig werkzoekenden (+5 jaar) bleef status-quo

Figuur 4: Evolutie van het aantal langdurig NWWZ, 2004-2005, Vlaanderen (situatie op 30 juni van elk jaar)

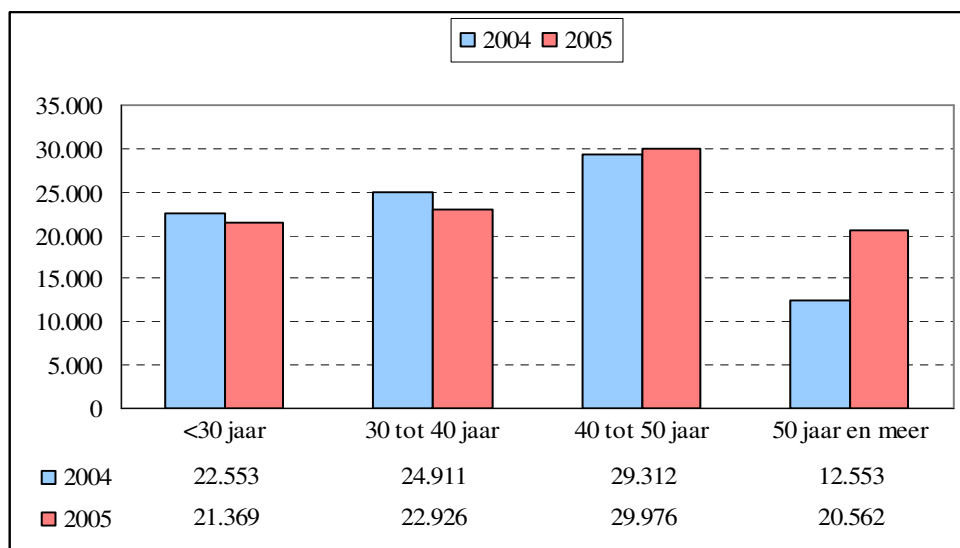

Bron: VDAB

Wanneer een opsplitsing wordt gemaakt naar leeftijd, dan blijkt er een groot verschil te bestaan tussen de jongere (<40 jaar) en oudere (+50 jaar) langdurig werkzoekenden:

- bij de jongere langdurig werkzoekenden is er een daling met bijna 3.200 (-7%)
- het aantal oudere langdurig werkzoekenden neemt met ongeveer 8.000 toe (+64%).

Figuur 5: Evolutie van het aantal langdurig NWWZ volgens leeftijd, 2004-2005, Vlaanderen (situatie op 30 juni van elk jaar)

Bron: VDAB

Een verklaring van deze evolutie is hier wellicht te vinden bij de hernieuwde curatieve werking van de VDAB, die volledig is afgestemd op de RVA-controle op de beschikbaarheid die gefaseerd is volgens leeftijd. Het voorbije jaar was deze gericht op de jongere langdurig werkzoekenden. Vermoedelijk is dit ook de reden waarom juist het aantal 1 tot 2-jarig langdurig werkzoekenden gedaald is: het aandeel jongeren is in deze groep juist veel groter dan in de andere groepen. Niettemin blijkt wel dat er bij de 2 tot 5-jarig langdurig werkzoekenden ook nog een aanzienlijke toename is van de jongeren (+2.000 of +11%). Deze groep (2-5 jaar werkzoekend) is vanaf de periode 2000-2001 ingestroomd in de werkloosheid en ze blijven bijzonder veel moeilijkheden te ondervinden om aan werk te geraken. De komende periode zal er dus extra aandacht moeten gaan naar deze groep om te vermijden dat ze in de zeer langdurige werkloosheid (+5 jaar) terechtkomen.

3.2. De rol van de sociale economie in het activeringsbeleid

Bereik

De vernieuwde curatieve aanpak van de VDAB is ook zichtbaar in de bereikcijfers van de trajectwerking. Het aandeel langdurig werkzoekenden in de trajectwerking steeg immers aanzienlijk van 13% in 2003 tot bijna 20% in 2004. Ook het bereik van de zeer langdurig werkzoekenden (+5 jaar) is verbeterd met een stijging van het bereik van 2% naar 3%. Er is echter nog steeds sprake van een ondervetegenwoordiging van deze curatieve doelgroep, al is dit ook deels het gevolg van de gefaseerde uitnodiging van de langdurig werkzoekenden volgens leeftijd door de RVA.

Naar schatting 18,9% van het aantal langdurig werkzoekenden is in de loop van 2004 geactiveerd via een opleiding of werk(ervaring). Het grootste deel van deze activering gebeurt door de VDAB, die bijna 22.700 nieuwe langdurig werklozen bereikten. De sociale economie 'in ruime zin', dit zijn de sociale werkplaatsen, de invoegbedrijven en –afdelingen, de beschutte werkplaatsen⁵, de opleiding van personen met een handicap (CBO) en loonkostsubsidies voor arbeidsgehandicapten, is goed voor bijna 3.000 nieuwe activeringen van langdurig werkzoekenden op jaarbasis.

Tabel 5: Raming van het activeringspercentage, Vlaanderen, 2004

Aantal langdurig werklozen dat in de loop van het jaar geactiveerd werd door een opleiding of werk(ervaring) (raming)	32.161
waarvan:	
VDAB (opleiding en vorming)	22.654
Sociale economie:	2.992
- beschutte werkplaatsen	758
- opleiding van personen met een handicap (CBO)	374
- loonkostsubsidies voor arbeidsgehandicapten (Vlaamse Inschakelingspremie en CAO26)	519
- sociale werkplaatsen	688
- invoegbedrijven en –afdelingen	653
WEP+	3.092
Directe jobcreatie door DAC en GESCO	3.423
Totaal aantal personen dat in de loop van het jaar langdurig werkloos was (> 1 jaar)	170.465
Activeringspercentage	18,9%

Bron: VDAB, Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH), Administratie Werkgelegenheid (Bewerking Administratie Werkgelegenheid)

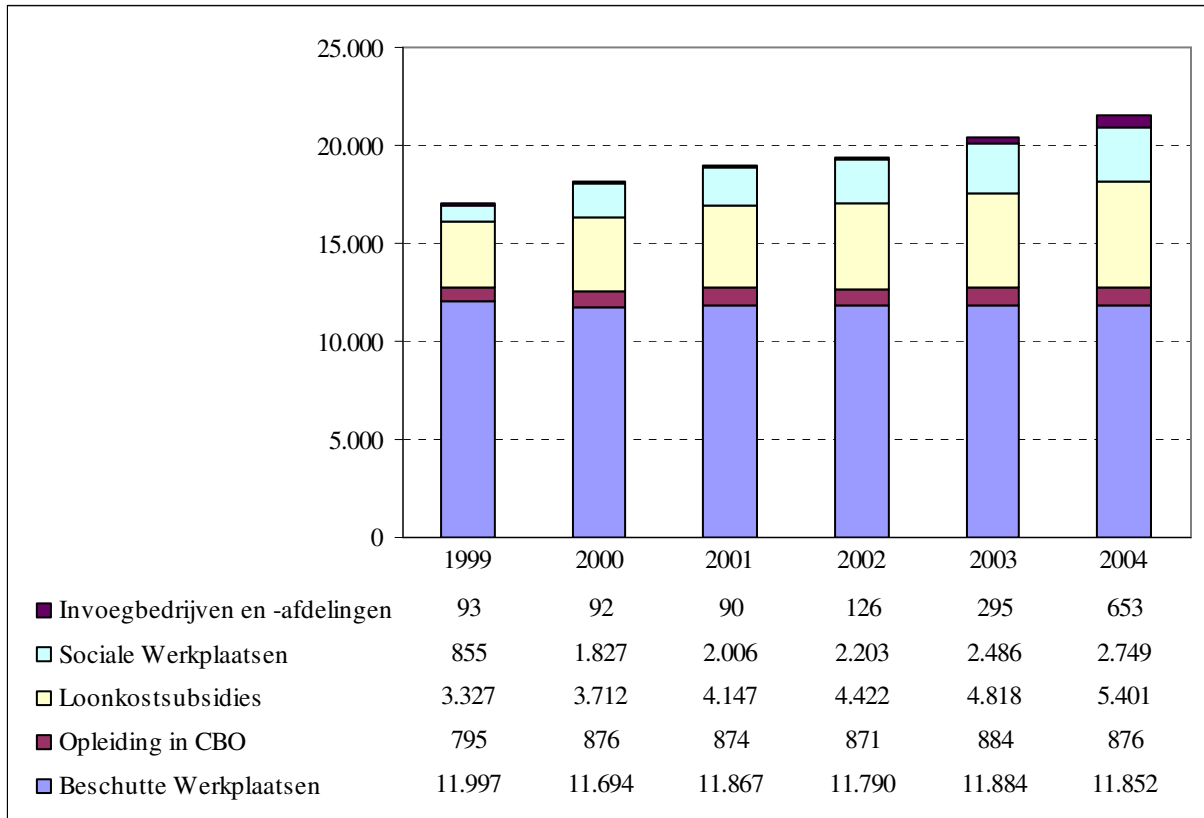
Kijken we naar het totale bereik van de verschillende maatregelen in de sociale economie dan werden er vorig jaar naar schatting 21.500 personen bereikt. Ten opzichte van 2003 is dit een toename met 6% (+1.200), op langere termijn (1999-2004) zien we groei in het bereik met meer dan een kwart (+26% of +4.500).

Bijna 85% daarvan zit in een maatregel voor de inschakeling van personen met een handicap, en dan vooral in de beschutte werkplaatsen (11.900 of een aandeel van 55%) en de loonkostsubsidies (5.400 of een aandeel van 25%). De beschutte werkplaatsen kennen de laatste jaren min of meer een constant bereik, terwijl de loonkostsubsidies stelselmatig aan belang winnen: in 2004 was er nog een toename met 600 (+12%) ten opzichte van 2003.

De sociale werkplaatsen kennen sinds 2001 een jaarlijkse groei van hun bereik met ongeveer 10%. Nochtans blijft hun aandeel in de totale sociale economie in ruime zin nog relatief beperkt (13%). Bij de invoegbedrijven en –afdelingen is er vanaf 2003 sprake van een zeer hoge

relatieve groei: zo bereikten ze het afgelopen jaar nog 350 langdurig werkzoekenden meer dan in 2003 wat meer dan een verdubbeling is (+121%). Het aandeel binnen de totale sociale economie blijft echter zeer klein (3%).

Figuur 6: Raming van het bereik van de sociale economie (in ruime zin), Vlaanderen, 1999-2004

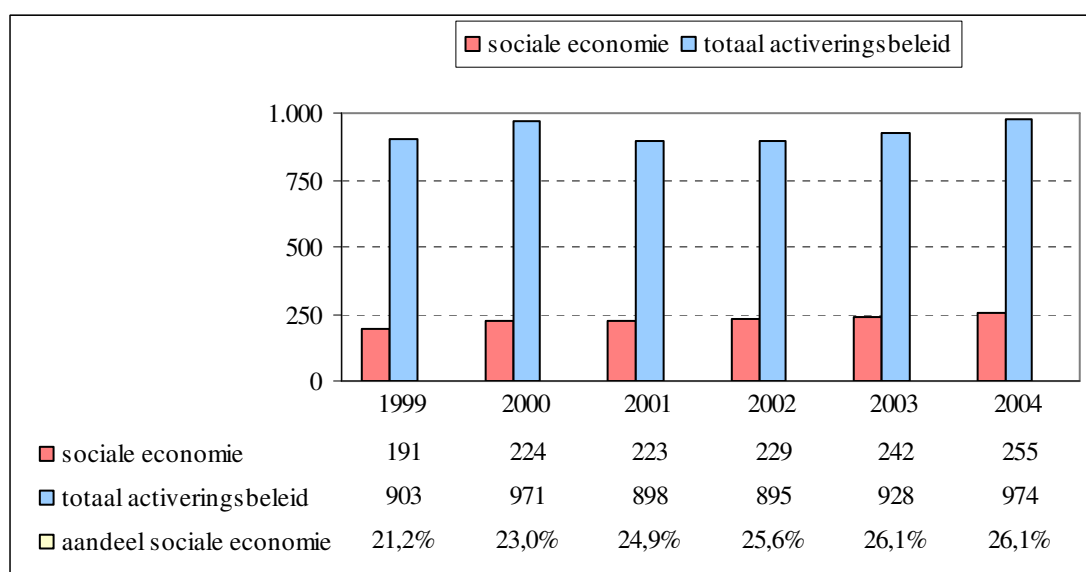
Br

on: VDAB, VFSIPH (Bewerking: Administratie Werkgelegenheid)

Budgettaire impact

De sociale economie is goed voor iets meer dan een kwart van de uitgaven voor activeringsmaatregelen. In 2004 werd 974 miljoen uitgegeven voor het totale activeringsbeleid, waarvan 255 miljoen in de sociale economie.

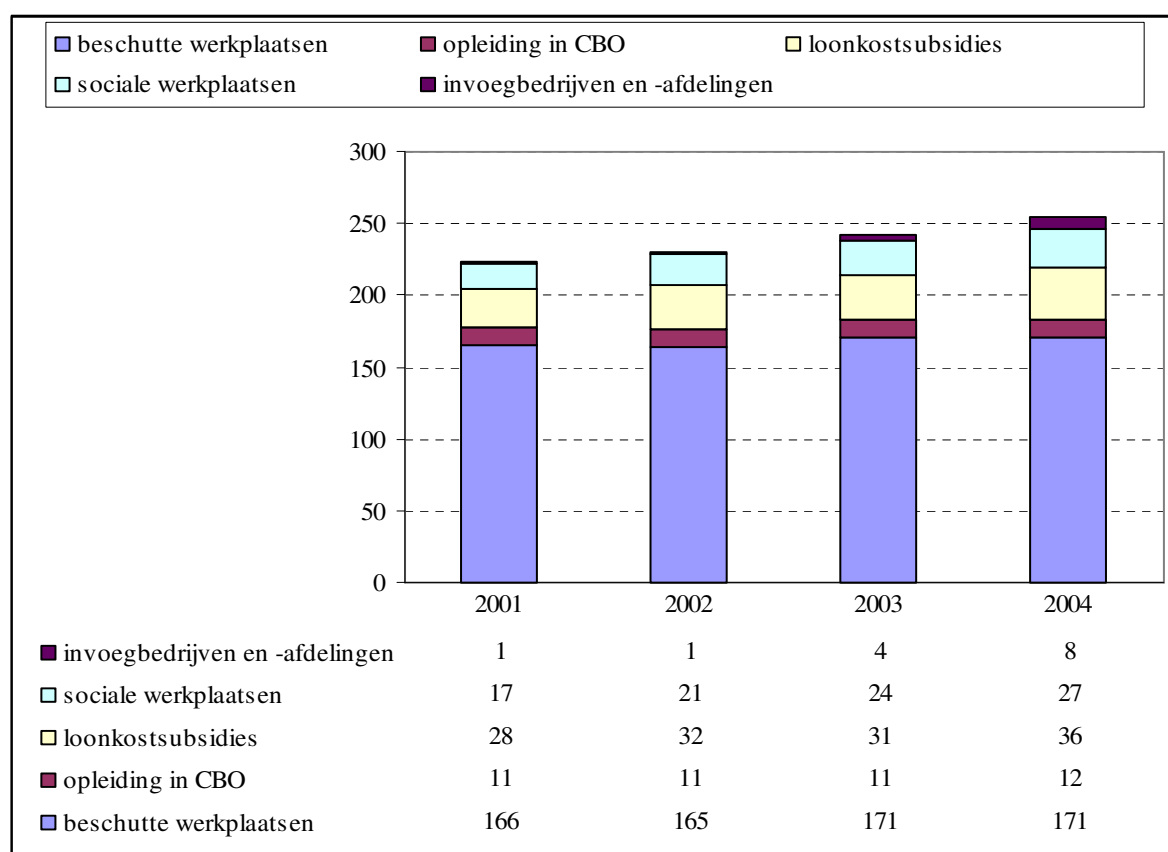
Figuur 7: Evolutie van de uitgaven voor het activeringsbeleid (in miljoen euro), Vlaanderen, 1998-2004

Bron: VDAB, VFSIPH, Administratie Werkgelegenheid (Bewerking: Administratie Werkgelegenheid)

Het gros van de uitgaven in de sociale economie (67%) gaan naar de beschutte werkplaatsen, gevolgd door de loonkostsubsidies voor arbeidsgehandicapten die goed zijn voor 14%. De sociale werkplaatsen vertegenwoordigden in 2004 11% en de invoegbedrijven en –afdelingen 8%. De uitgaven van de verschillende maatregelen in de sociale economie volgen logischerwijze dezelfde trend als hun bereik: de uitgaven voor de beschutte werkplaatsen zijn quasi constant, terwijl de loonkostsubsidies en vooral de sociale werkplaatsen en de invoegbedrijven en –afdelingen een stijgende trend kennen.

Figuur 8: Evolutie van de uitgaven in de sociale economie (in miljoen euro), Vlaanderen, 2001-2004

Bron: VFSIPH, Administratie Werkgelegenheid (Bewerking: Administratie Werkgelegenheid)

3.3. Potentieel bereik van de sociale economie

Voor de invoegbedrijven en de sociale werkplaatsen wordt de potentiële doelgroep bepaald. Dit gebeurt niet voor de andere instrumenten aangezien er nog geen decretaal kader is voor de lokale diensteneconomie en de beschutte werkplaatsen nog geen deel uitmaken van de bevoegdheid sociale economie.

De invoegbedrijven

Vorig jaar werd de doelgroep van de invoegbedrijven geschat op ruim 142.000 personen. De toenmalige regelgeving omschreef de doelgroep van de invoegwerknemers als personen die minstens 1 jaar inactief zijn indien ze een diploma, getuigschrift of brevet behaalden van het HSO, en 1 dag inactief indien ze maximaal beschikken over een diploma BUSO, een getuigschrift of brevet LSO of de tweede graad secundair onderwijs.

Met het nieuwe BVR betreffende de erkenning en financiering van de invoegbedrijven van 15 juli 2005 is de omschrijving van de doelgroepwerknemer verstrengd. Onder invoegwerknemer wordt nu onder andere verstaan:

- personen met hoogstens een diploma HSO en minstens 12 maanden inactief (indien jonger dan 50 jaar) of minstens 6 maanden inactief (indien 50 jaar of ouder)
- arbeidsgehandicapten die minstens 6 maanden inactief zijn
- deeltijds werkzoekende leerlingen van het DBSO

Op basis van deze wijziging is de potentiële doelgroep van de invoegbedrijven opnieuw geschat.⁶

Tabel 6: Raming van de potentiële doelgroep voor invoegbedrijven en –afdelingen

Kort- en middengeschoolden	<50 jaar en minstens 1 jaar werkzoekend	66.667
	50 jaar of ouder en minstens 6 maanden werkzoekend	29.146
	TOTAAL	95.813
Arbeidsgehandicapten	Minstens 6 maanden werkzoekend	18.961
Deeltijds werkzoekende leerlingen		2.880
TOTAAL		117.654

Bron: VDAB, VFSIPH

Ten opzichte van vorig jaar is de potentiële doelgroep dus sterk afgenomen tot bijna 118.000, en dit heeft alles te maken met de verandering van de criteria van invoegwerknemer. Indien vorig jaar dezelfde criteria geldig waren geweest dan had de potentiële doelgroep immers ongeveer 105.000 personen geteld, of ongeveer 13.000 personen minder dan dit jaar.

De sociale werkplaatsen

De sociale werkplaatsen stellen personen tewerk die meer dan 5 jaar werkloos zijn en die geen hoger diploma behaald hebben dan lager secundair onderwijs. Eerder werd al duidelijk dat het aantal zeer langdurig werkzoekenden het afgelopen jaar min of meer stabiel is gebleven, en dit geldt ook voor de kortgeschoolde zeer langdurig werkzoekenden. Zowel in juni 2004 als juni 2005 bedroeg hun aantal ongeveer 10.600.

Naar verwachting zal de potentiële doelgroep van de sociale werkplaatsen volgend jaar echter flink toenemen. Momenteel zijn er immers 6.000 werkzoekenden die 4 tot 5 jaar werkzoekend zijn, waarvan 3.800 kortgeschoolden. Van deze 4 tot 5-jarig kortgeschoolde werkzoekenden weten we dat ze het moeilijk hebben om op eigen kracht uit de werkloosheid te geraken.

Bovendien zal de overgrote meerderheid van hen niet opgenomen worden in de curatieve werking van de VDAB: bijna 62% van hen (2.400) is immers 40 jaar of ouder en deze groep behoort het komende jaar nog niet tot de doelgroep van deze leeftijdsgefaseerde curatieve werking van de VDAB. Er kan dus verwacht worden dat een aanzienlijk deel van deze 4 tot 5-jarig kortgeschoolde werkzoekenden ook volgend jaar nog werkzoekend is. Op dat moment zullen ze meer dan 5 jaar werkloos zijn en ze behoren dan bijgevolg tot de doelgroep van de sociale werkplaatsen.

4. Besluit

Het voorbije jaar was een goed economisch jaar: de Belgische economie nam toe met 2,7%, de Vlaamse werkzaamheidsgraad steeg, de arbeidsdeelname van vrouwen nam meer toe dan deze van de mannen, waardoor de genderkloof daalde.

De algemene toename van de arbeidsdeelname in Vlaanderen blijkt echter vooral een zaak te zijn van de midden- en hoggeschoolden. Bij de kortgeschoolden is er immers sprake van een status-quo zodat de kloof in de arbeidsdeelname tussen kort- en hoggeschoolden is toegenomen.

Van alle vacatures die de VDAB in 2004 ontving, was 48% toegankelijk voor kortgeschoolden. De sectoren met een belangrijke stijging van het aantal vacatures voor kortgeschoolden (buiten interim) zijn de land- en tuinbouw, de produktie van transportmiddelen, de diensten aan bedrijven, de maatschappelijke dienstverlening en de gezondheidszorg. In de horeca was er dan weer een serieuze daling van het aantal vacatures voor kortgeschoolden.

De arbeidsdeelname van allochtonen is het voorbije jaar wel verbeterd in Vlaanderen, maar hun positie blijft precair.

Ook de arbeidsdeelname van ouderen blijft een pijnpunt op de Vlaamse arbeidsmarkt. Met een werkzaamheidsgraad van 43,8% (50-plussers) en 29,5% (55-plussers) scoort Vlaanderen zeer slecht in Europees perspectief en blijft het ver onder de Europese doelstelling van 50% (voor de 55-plussers).

De toename van het aantal werkzoekenden situeert zich vooral bij de NWWZ die 2 tot 5 jaar werkzoekend zijn, opvallend binnen deze groep is het aandeel jongere werkzoekenden. Het aandeel van de zeer langdurig werkzoekenden (+5 jaar) blijft constant.

De komende periode zal er dus extra aandacht moeten gaan naar deze groep om te vermijden dat ze in zeer langdurige werkloosheid terechtkomen. Ook voor ouderen, jongeren en allochtonen zullen, gezien hun oververtegenwoordiging in de werkloosheidscijfers, extra inspanningen geleverd worden.

2. REALISATIES

SEPTEMBER 2004-SEPTEMBER 2005

1. Een logisch werkingskader

Het afgelopen werkjaar hebben we een nieuw werkingskader op poten gezet. Uit gesprekken met de stakeholders aan het begin van de legislatuur kwam immers duidelijk de vraag naar een éénvormig, eenvoudig en afgestemd kader naar voren. Men mistte een rode draad, afstemming van de doelgroep, afstemming met andere regelgevingen,... . De sector sociale economie kent een veelheid aan instrumenten en systemen: profit-invoegbedrijven en invoegafdelingen, collectieve invoegbedrijven en -afdelingen, experimentenfondsen buurt- en nabijheidsdiensten, actieplannen lokale diensteneconomie, sociale werkplaatsen, arbeidszorg en vanaf 1 januari 2006 de beschutte werkplaatsen.

Tijdens het voorbije werkjaar is de tijd genomen om te kijken hoe vanuit de sociale economie eenheid in deze veelheid van instrumenten kan worden gebracht. Het resultaat van deze oefening is de vertrekbasis voor het decretale werk, voor het verankeren van een aantal sociaal economie-instrumenten.

Omwille van de Europese regelgeving werd een onderscheid gemaakt tussen handelsvennootschappen die een vermarktbaar product of dienst leveren en de andere instrumenten. Op die manier kwam er een afsplitsing tussen de invoegbedrijven en de experimenten buurt- en nabijheidsdiensten, de beschutte en sociale werkplaatsen.

De invoegafdelingen werden afgeschaft en de experimenten buurt- en nabijheidsdiensten komen samen met de collectieve invoeg onder eenzelfde regelgeving.

Ook de verschillende doelgroepen die men wenst te bereiken in de sociale economie moeten duidelijk zijn. De focus werd gelegd op doelgroepen die het meest een ondersteuning nodig hebben. Een eerste resultaat is een verstrenging van de doelgroep voor de invoegbedrijven. (Vlaamse Regering 15 juli 2005). Ook voor de andere instrumenten zal dit nader bekeken worden.

2. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus

Ondernemen in de sociale economie staat gelijk met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit is bij wijze van spreken het uithangbord van de sociale economie. Alle bedrijven en organisaties actief in de sociale economie moeten hieraan invulling geven. De invoegbedrijven moeten voortaan een actieplan MVO uitwerken als onderdeel van het aanvraagproces. In de sociale werkplaatsen werd competentie management op de voorgrond gezet.

2.1. Imago sociale economie

Om een imagocampagne te doen slagen zijn meerdere acties naar verschillende doelgroepen noodzakelijk. Hiervoor werd een actieplan “imago” voor de sociale economie opgezet dat meerdere jaren zal lopen. We moeten aanhoudend inspanningen leveren om een ommekeer in de hoofden van de publieke opinie te bekomen. Het actieplan werd samen met de nv Werkholding en de sector van de sociale economie ontwikkeld. De concretisering start in november 2005.

2.2. Kennis bundelen en uitdragen

De overheid moet de multiplicator zijn van alle inspanningen die sociale economie bedrijven leveren op het vlak van MVO. Het is van groot belang om zoveel mogelijk kennis, informatie en praktijkvoorbeelden te verzamelen en te valoriseren naar het ruime publiek. Zo kan de sociale economie de hand reiken aan de reguliere economie. Daarom hebben we samen met de bevoegde minister van Werk, het Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) opgezet.

Dit kenniscentrum vloeit voort uit de actie “Trivisi, baanbrekend ondernemen voor mens, milieu en maatschappij”. Gestart in 2001 lag de nadruk in de eerste fase vooral op het experimenteren en het ontwikkelen van instrumenten rond maatschappelijk verantwoord ondernemen. Met het nieuwe kenniscentrum wordt nu ook de nadruk gelegd op de valorisatie en mainstreaming van MVO.

Onder de koepel ‘MVO Vlaanderen’ zullen alle activiteiten en initiatieven worden gebundeld die de Vlaamse overheid neemt om MVO te stimuleren. Het voornaamste aandachtspunt hierbij is de ruime disseminatie van de bestaande instrumenten en methodieken en het ondersteunen van een verdere mainstreaming van MVO in het Vlaamse bedrijfsleven.

Het kenniscentrum is een unieke samenwerking tussen private en publieke partners. Samen met Business & Society Belgium werd een portaal over MVO ontwikkeld voor het Vlaamse bedrijfsleven.

Het Kenniscentrum MVO kreeg 4 opdrachten:

- het informeren en ondersteunen van organisaties die aan de slag willen gaan met MVO;
- doorverwijzen naar gespecialiseerde actoren;
- identificeren van leemten in de kennis;
- het bevorderen van netwerking.

Vanaf november 2005 zal men terecht kunnen op <http://www.mvovlaanderen.be> voor uitgebreide informatie over MVO. Dit initiatief werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 7 mei 2004.

Aansluitend op het Kenniscentrum MVO werden, met steun van het ESF, de “Lerende Netwerken MVO” opgericht. Doelstelling is de mainstreaming van maatschappelijk verantwoord ondernemen in Vlaanderen verder te stimuleren. “Lerende Netwerken” beantwoorden aan deze vraag door hun concrete, actiegerichtte doelstelling om op het niveau van de individuele onderneming aan de slag te gaan met het concept maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bedrijven uit het klassieke bedrijfsleven gaan met sociale economie bedrijven aan de slag. De “Lerende Netwerken” staan ook in voor de verdere verspreiding van instrumenten, producten en goede praktijken die onder impuls van de vorige Vlaamse overheid werden ontwikkeld. De kennis van deze Lerende Netwerken wordt ingebracht in het Kenniscentrum MVO.

Op 1 september 2005 startten reeds drie Lerende Netwerken :

- Het Lerend Netwerk “Compleet” zal vooral het gebruik van bestaande HR-tools bij KMO’s stimuleren en daarbij het belang van competenties introduceren.
- Het Lerend Netwerk “Diamond” is een project van de werknemersorganisaties, en vertrekt vanuit de rol die de werknemers kunnen spelen bij het stimuleren van MVO op de werkvloer.
- Het Lerend Netwerk “Tracer” wilt zich inspannen voor extra creatie van stageplaatsen in het kader van het deeltijds beroepssecundair onderwijs door bedrijven en scholen in de buurtcontext dichterbij elkaar te brengen.

Coördinatie en procesbegeleiding tussen de verschillende teams gebeurt door een opvolgingsteam.

2.3. Loopbaanontwikkeling

Eén van de elementen van maatschappelijk verantwoord ondernemen is dat aan alle werknemers van de organisatie, inclusief de kansengroepen, gelijkwaardige kansen en mogelijkheden worden geboden.

In het kader van VIONA werd een onderzoek goedgekeurd (mededeling VR 8 juli 2005) dat het loopbaanontwikkelingsperspectief in de sociale economie bekijkt. Hoe kunnen werknemers evolueren en groeien in hun job? Welke methodieken zijn bruikbaar voor Vlaanderen? Meer bepaald zal voor de sector van de aangepaste tewerkstelling de methodiek supported employment onder de loep worden genomen. Supported employment is een methodiek, ontwikkeld om mensen met een verstandelijke of psychische handicap te ondersteunen bij het uitvoeren van een reguliere betaalde baan. Buitenlandse ervaringen met deze methodiek zijn positief: mensen met supported employment verdienen meer, ervaren een grotere sociale integratie en zijn meer tevreden met hun job dan mensen die werken in een beschermde werkomgeving. De resultaten zullen ondermeer klaarheid scheppen over de begripsinvulling, doelgroepbereik, potentiële inbedding in de Vlaamse beleidscontext. Er werd afgestemd met het ESF (zwaartepunt 6) pilootproject “Supported employment” dat de VLAB uitvoert. Op die manier wordt praktijkervaring gekoppeld aan een sterke academische onderbouw en opvolging.

De resultaten moeten toelaten het nodige regelgevend kader te ontwikkelen. Het doel is gestalte te geven aan het engagement dat opgenomen werd in de gemeenschappelijke platformtekst naar aanleiding van de Rondetafelconferentie Aangepaste Tewerkstelling, die door de SERV op 2 december 2003 georganiseerd werd. Deze initiatieven komen tevens tegemoet aan de SERV aanbeveling aangepaste tewerkstelling (12/10/2004) met betrekking tot evenredige arbeidsdeelname, supported employment en loopbaanontwikkeling.

2.4. Professionaliseren door samenwerking en kennisoverdracht

De vele sociaal economie-initiatieven die diensten en producten leveren, ondervinden dagelijks dat zij, zoals eender welk bedrijf, rekening moeten houden met de wetmatigheden van de markt, met de wensen van de klant. De klant verwacht kwaliteit voor een aanvaardbare prijs.

Ook de sector voelt het belang aan van professionalisering en nam hiertoe een aantal initiatieven zoals het organiseren van opleidingen en het kwaliteitscharter binnen de sector van de sociale werkplaatsen.

Het beleid heeft deze sectorinspanningen versterkt. Een subsidiëring werd gegeven aan de opleiding “managementsondersteuning in de sociale economie” van de Universiteit Antwerpen Management School. Deze opleiding richt zich in de eerste instantie tot de coördinatoren en verantwoordelijken uit de sociale economie en focust zich op de belangrijkste aspecten van management (juridisch kader, managementvaardigheden, financieel management, personeel, marketing en communicatie).

Samen met de federale staatssecretaris voor Sociale Economie, werd ook het ICT-project – ‘E-coop’ opgezet. De verspreiding van vrije software staat hierbij centraal. De doelstelling is om in te spelen op de specifieke informaticabehoefte van kleine ondernemingen binnen de sociale economie zodat hun overlevingskansen vergroot worden. ‘E-coop’ loopt over drie jaar en wordt gerealiseerd door een samenwerkingsverband rond MeMo vzw, een organisatie die mens- en milieuvriendelijk ondernemen ondersteunt en promoot. Uit onderzoek is immers gebleken dat kleine ondernemingen in België een belangrijke achterstand hebben inzake uitrusting met en gebruik van ICT. Deze achterstand zet een rem op het concurrentievermogen en bedreigt hun overlevingskansen. De specifieke werking van sociale economie ondernemingen vraagt echter om oplossingen, aangepast aan hun behoeften. In een eerste fase van het ‘e-coop’-project worden 80 ondernemingen, die onvoldoende uitgerust zijn of waarvan de bestaande ICT-structuur niet voldoet, ondersteund bij de ontwikkeling van hun ICT-pakket. Aan het einde van het project (2007) zullen 5000 ondernemingen, incubatiecentra, activiteitencoöperaties en jonge ondernemingen binnen de sociale economie, maar ook binnen de gangbare economie, gratis toegang krijgen tot het ICT-pakket dat volledig autonoom kan worden gebruikt.

3. Stakeholderrelaties

3.1. Middenveld

In de beleidsnota gaven we aan dat we één koepel wensten te erkennen op voorwaarde dat die representatief was voor de hele sector. Vosec, het Vlaams Overlegplatform voor de Sociale Economie en Meerwaardeneconomie was de meest aangewezen structuur om deze rol te vervullen. Vosec nam het engagement om zich intern te hervormen en de gevraagde representativiteit te waarborgen.

De acties van Vosec waren vooral toegespitst op de activering van het overleg per subsector, het stroomlijnen van alle communicatie en informatie binnen de sector, het uitschrijven van een nieuwe structuur voor Vosec in consultatie met de hele sector. Daarnaast was er een continue opvolging en coördinatie van overlegfora rond nieuwe beleidsthema's en -beslissingen (bv: het invoegbesluit, het samenwerkingsakkoord en de lokale diensteneconomie).

De adviescommissie sociale economie kwam het afgelopen werkjaar 8 keer bij elkaar. In deze commissie geven sociale partners, VDAB en vertegenwoordigers van de sector sociale economie adviezen in het kader van de erkenning van invoegbedrijven.

Een concrete toepassing van stakeholdermanagement was de manier waarop de wijziging van de regelgeving meerwaardeneconomie (invoegbedrijven) werd aangepakt. Een Ronde Tafel (november 2004 tot april 2005) werd georganiseerd met deelname van de sociale partners, de koepelorganisatie Vosec, de adviesbureaus in de sociale economie, de startcentra, deskundigen, de VDAB en de administratie Werkgelegenheid. In diverse werkgroepen werd gediscussieerd over alle aspecten van de bestaande regelgeving en werden voorstellen geformuleerd tot vernieuwing en aanpassing. In het voorjaar werd een eindrapport opgesteld dat als basis diende voor het opstellen van een specifieke regelgeving voor de invoegbedrijven. De Vlaamse regering keurde het besluit goed op 15 juli 2005.

Vanaf september ll. werd tevens een structureel tweemaandelijks overleg opgezet met Vosec en de startcentra.

Ook binnen de beleidsaanpak van de andere instrumenten werden de stakeholders betrokken. Zo werd het voorstel tot ontwerpdecreet lokale diensteneconomie met de koepel buurt- en nabijheidsdiensten, de VVSG en Vosec overlegd.

Voor de overheveling van beschutte werkplaatsen van het beleidsdomein Welzijn naar het beleidsdomein Sociale Economie is een opvolgingsstuurgroep opgericht waarin de betrokken partijen vertegenwoordigd zijn.

De dialoog met de sociale partners werd voornamelijk gevoerd in de schoot van VESOC-werkgroepen, maar ook binnen verschillende stuur- en adviesorganen zoals de adviescommissie voor de sociale economie en de stuurgroepen van het ESF-agentschap.

De concrete initiatieven naar het reguliere bedrijfsleven kwamen in het onderdeel E+ aan bod.

3.2. Overheden

In de beleidsnota gaven we aan dat we afstemming wilden creëren op horizontaal en verticaal niveau. Het hoeft geen betoog dat uitgaande van een klaverbladmodel het ook bijzonder belangrijk was om hierover een aantal basisafspraken te maken.

Europa

In overleg met de Europese Commissie werd de regelgeving van de invoegbedrijven aangepast.

Federaal

Om de samenwerking met het Federale niveau te concretiseren werd een nieuw Samenwerkingsakkoord betreffende de meerwaardeneconomie afgesloten tussen de Gewesten, de Duitstalige Gemeenschap en de Federale Staat. Dit werd goedgekeurd door de VR op 30 mei 2005.

Prioriteit in het Samenwerkingsakkoord is de volwaardige en duurzame tewerkstelling van mensen die minder kansen krijgen op de reguliere arbeidsmarkt, zoals kortgeschoolden, langdurig werkzoekenden, allochtonen of ouderen. Bijzondere aandacht gaat ook uit naar maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Een aantal concrete acties werden vooropgesteld:

- impulsacties om het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap in de bedrijfswereld te promoten;
- ontwikkelen van wetenschappelijke instrumenten en modellen om de effectiviteit en de efficiëntie van maatregelen te meten;
- samenwerking rond imago-versterkende campagnes die bedrijfsleiders en het brede publiek vertrouwd maken met de principes van de meerwaardeneconomie;
- de oprichting van een “Steunpunt voor Overheidsopdrachten” met als doel de verschillende overheden te begeleiden om bij openbare aanbestedingen rekening te houden met sociale, ecologische en ethische criteria binnen de mogelijkheden van de Europese en Belgische wetgeving. Tegelijkertijd kunnen de sociale economie

ondernemingen er terecht voor advies om deel te nemen aan openbare aanbestedingen.

Daarnaast werd onder impuls van Vlaanderen een belangrijke stap voorwaarts gezet in de afstemming van de federale sine-maatregel⁷ op de gewestelijke initiatieven. Het hoeft geen betoog dat deze inspanningen een belangrijke stap waren in het realiseren van een klaverbladfinanciering.

Provinciaal

Vanuit het beleidsdomein sociale economie werd een bijdrage geleverd aan het Limburgplan dat de Vlaamse Regering goedkeurde op 8 juli 2005. Het plan moet in Limburg de komende vier jaar een inhaalbeweging op economisch, sociaal, infrastructureel en onderwijsvlak teweegbrengen. Uitgangspunten voor deze Limburgse focus waren de hoge werkloosheidsgraad en de lage werkzaamheidsgraad. Vooral de werkloosheid bij vrouwen is bijzonder hoog. Meer dan 1/4de van de NWWZ is langer dan 2 jaar werkloos en 55% is laaggeschoold.

In overleg met het provinciebestuur werd beslist vanuit sociale economie de inspanning te concentreren rond 3 pijlers: de vergrijzing, de combinatie arbeid-gezin en projecten die een motor zijn voor bijkomende tewerkstelling. In de eerste groep situeren zich onder ander de diensten aanvullende thuishulp, in de tweede huishoudelijke hulp met dienstencheques, kinderopvang op maat en in de laatste groep zitten projecten in het kader van toerisme/groen.

Lokaal

Zowel het Federale als het Vlaamse niveau erkennen het belang van het lokale niveau om werkloosheid en sociale uitsluiting aan te pakken. Op 25 april 2005 werd tussen de verschillende niveaus (Federaal, Vlaams en Lokaal) het “Partnerschapsverdrag Lokale Werkgelegenheid” gesloten. De drie bestuursniveaus erkennen elkaar als volwaardige partners met een gezamenlijke opdracht en verantwoordelijkheid. Sociale bescherming, een hogere werkzaamheids- en werkgelegenheidsgraad, participatie en individuele ontplooiing vormen de gemeenschappelijke uitgangspunten. Wat de lokale diensteneconomie betreft, verbindt elk bestuursniveau zich ertoe de ontwikkeling en uitbouw te stimuleren zodat een passend en kwalitatief antwoord kan geboden worden op (nieuwe) maatschappelijke behoeften.

In uitvoering van dit Partnerschapsverdrag werd op 1 september de projectcel “Werkwinkels” opgericht als samenwerkingsverband tussen de VDAB, de administratie Werkgelegenheid van de Vlaamse Gemeenschap en de VVSG (Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten). De

doelstelling van de Projectcel is de werkwinkels op organisatorisch vlak en op vlak van informatiedoorstroming te ondersteunen.

De lokale besturen zelf werden betrokken bij een aantal pilootprojecten in het kader van buurt- en nabijheidsdiensten.

4. Bespreking van de SE-instrumenten

4.1. Invoegbedrijven

Doel

Met de invoegmaatregel wordt een dubbele doelstelling beoogd: de tewerkstelling van kansengroepen en het verruimen van de idee van maatschappelijk verantwoord ondernemen binnen de reguliere economie.

De invoegmaatregel omvat vandaag in feite twee verschillende groepen actoren: invoegbedrijven/–afdelingen die een commercieel product of dienst op de markt brengen en invoegbedrijven/–afdelingen die een collectieve of persoonlijke dienstverlening ontwikkelen die niet volledig vermarktbaar is (bijvoorbeeld de huishoudelijke diensten aangeboden door de erkende dienstenchequeondernemingen en het onderhoud van openbare parken en natuurgebieden).

Bereik

In het eerste semester 2005 werkten gemiddeld 944 VTE (1043 personen) in een invoegbedrijf of invoegafdeling. Dit is een quasi verdubbeling t.o.v. het eerste semester 2004.

De invoegwerknemer is een relatief jonge werknemer: ongeveer de helft is jonger dan 35 jaar, 17% zelfs jonger dan 25. Slechts ongeveer 10% van de invoegwerknemers is ouder dan 50 jaar.

Rekening houdend met de doelstelling meer ouderen tot arbeidsdeelname te stimuleren, is het aangewezen dat er in de toekomst specifieke acties worden ondernomen om de tewerkstelling van ouderen in de invoegbedrijven te stimuleren.

De invoegwerknemer is ook overwegend mannelijk: slechts 33,7% van de doelgroepwerknemers is een vrouw.

Realisaties

Gelet op het succes van de maatregel voor de tewerkstelling van kansengroepen werd in het nieuwe Werkgelegenheidsakkoord 2005-2006 3.400.000 euro extra voorzien om de groei van de sector te ondersteunen en een groter aanbod aan arbeidsplaatsen te kunnen aanbieden: bijkomende creatie van 1250 arbeidsplaatsen waarvan 500 arbeidsplaatsen voor de invoegbedrijven/-afdelingen commerciële diensten en 750 arbeidsplaatsen voor de dienstenchequeondernemingen.

In het voorjaar (VR 25 maart 2005) gebeurde een eerste wijziging van de regelgeving voor de invoegbedrijven die met dienstencheques werken. Het subsidie bedrag per werknemer werd aangepast. Op die manier kwam ruimte voor hulp aan 6700 gezinnen.

In afwachting van een decretale onderbouw werd in 2005 prioriteit gegeven aan een verdieping en verbreding van de invoegmaatregel voor klassieke invoegbedrijven.

De sector werd nauw betrokken bij de beleidsvoorbereiding. Op een eerste ronde tafel met tal van vertegenwoordigers uit de sector werden de topics voor discussie afgebakend. Aan VOSEC werd de opdracht gegeven discussiemomenten te organiseren en een gecoördineerd beleidsvoorstel te doen. In het voorjaar van 2005 werden de conclusies van deze besprekingen voorgelegd in een eindrapport. Op een volgende ronde tafel werden de definitieve krachtlijnen van het nieuwe besluit vastgelegd.

Op 15 juli 2005 keurde de Vlaamse regering de nieuwe regelgeving voor de invoegbedrijven goed.

Belangrijke aspecten binnen deze regelgeving zijn:

- 1) het bedrijf concretiseert zijn engagement inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen door het formuleren van een aantal actiepunten binnen een specifiek tijds kader;
- 2) het bedrijf stelt bij aanvang een opleidings- en begeleidingsplan voor de invoegwerknemers op;
- 3) de doelgroepomschrijving is verstrengd zodat de subsidie opnieuw meer aansluit bij haar doelstelling nl. compenseren van het rendementsverlies van de invoegwerknemers;
- 4) de subsidie is conform de Europese verordening inzake Staatssteun.

Bij het formuleren van de doelgroepomschrijving is ingespeeld op de huidige werkloosheidsstructuur in Vlaanderen met name de oververtegenwoordiging van kortgeschoolde en langdurige werkzoekenden in de werkloosheidscijfers. De doelgroepomschrijving werd dan ook gekoppeld aan de factoren werkloosheidsduur, leeftijd en geschooldheid. In de toekomst kunnen enkel personen die maximum een diploma HSO hebben en 1 jaar inactief zijn worden

aangeworven. Het verlagen van de inactiviteitsperiode tot 6 maanden voor arbeidsgehandicapten en ouderen (+ 50 jaar) moet de aanwerving van deze doelgroepen stimuleren. Ook personen die reeds 6 maanden leefloon ontvangen kunnen worden aangeworven.

Een ander maatschappelijk probleem vormen de jongeren tussen 16 en 18 jaar die deeltijds onderwijs volgen. Deze jongeren kunnen voortaan als invoegwerknemer worden aangeworven.

De nodige administratieve vereenvoudiging werd doorgevoerd en de invoegafdelingen werden geschrapt.

Beide regelgevingen (nieuwe regeling invoegbedrijven, oude regeling meerwaardeneconomie) werden zo veel mogelijk op elkaar afgestemd qua procedure, doelgroepomschrijving en erkenningsvoorwaarden. Deze wijzigingen zijn trouwens slechts de eerste stap naar een decreet, waarin een verdere vereenvoudiging één van de doelstellingen zal zijn.

Aangezien de nood aan verbreding en verdieping van de maatregel door de verschillende betrokken partijen werd aangevoeld, werd de erkenningsprocedure van de invoegbedrijven tijdelijk stopgezet. Van zodra de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het besluit hechtte (15 juli 2005), konden opnieuw aanvragen worden ingediend. Een nieuw aanvraagformulier met handleiding werd opgemaakt, samen met een infobundel over de nieuwe regelgeving.

Budget

Het beschikbare budget voor de totaliteit van de invoegeconomie bedraagt in 2005, inclusief de middelen vanuit het nieuwe werkgelegenheidsakkoord, 16.070.000 euro.

4.2. Lokale diensteneconomie

Doel

De voorbije jaren werden onder de noemer buurt- en nabijheidsdiensten diverse experimenten opgezet met als doelstelling op lokaal niveau duurzame jobs voor kansengroepen te creëren en invulling te geven aan noden die niet of onvoldoende zijn ingevuld.

Aan het begin van de legislatuur stonden we voor een grote uitdaging: de experimentenfondsen liepen af en er was geen structureel kader om de initiatieven op te vangen. Het engagement werd genomen om het concept buurt- en nabijheidsdiensten **decretaal** te **verankeren**.

Realisaties

In het voorbije werkjaar werd gewerkt aan een ontwerpdecreet dat na het doorlopen van de nodige procedurele stappen eind 2006 een realiteit zal zijn. In het begin van de legislatuur werd daarom naar een oplossing gezocht om de financiële leefbaarheid van de projecten tot aan het decretale kader te garanderen.

Er werd een overbruggingsregeling uitgewerkt voor alle 55 projecten. Met de federale minister van Werk werd overeen gekomen om de sine-regelgeving aan te passen. Hierdoor kunnen de projecten gebruik maken van deze maatregel. De aanpassing van de sine-regelgeving was meteen ook een belangrijk eerste stap in het **klaverbladmodel**⁸.

De klaverbladfinanciering kreeg ook op Vlaams niveau gestalte:

- Met het bevoegdheidsdomein Welzijn werd samengewerkt voor wat de occasionele kinderopvang betreft. Kind en Gezin geeft experimenteel subsidies aan een totaal van 11 pilootprojecten op basis van de principes van buurt- en nabijheidsdiensten.
- Met het domein Jeugd en Sport werden pilootprojecten gesubsidieerd. Eén van deze pilootprojecten heeft de opleiding van allochtone jongeren tot jeugdwerkers tot doel.
- Wat het beleidsdomein leefmilieu betreft werden de bestaande engagementen verdergezet. Via de collectieve invoegmaatregel werden 32,4 groenjobs toegekend. Ook binnen sociale werkplaatsen werd de samenwerking met leefmilieu uitgebreid: de kringloopcentra kregen op deze manier 67 supplementaire bijkomende arbeidsplaatsen in 2005;
- Met het beleidsdomein Werk wordt op regelmatige basis overlegd in het kader van de gedeelde bevoegdheid over de werkwinkel.

Op 25 april 2005 werd het **Partnerschapsverdrag omtrent het lokaal werkgelegenheidsbeleid** afgesloten. Dit verdrag tussen de Federale Regering, de Vlaamse Regering en de lokale besturen wil de werkloosheid en sociale uitsluiting aanpakken door een lokaal werkgelegenheidsbeleid mogelijk te maken en/of te versterken.

Ook voor de dienstverlening in de lokale werkwinkels is partnerschap van groot belang. Inhoudelijk werd in 2005 i.s.m. met de bevoegde minister voor Werk vooral rond drie thema's gewerkt: communicatie, vorming en de kwaliteit van de dienstverlening:

Communicatie: Er werd een projectcel werkwinkels opgericht die een concrete bijdrage zal leveren om de horizontale en verticale communicatie binnen de werkwinkel te verbeteren. Ook de creatie van een elektronische nieuwsbrief voor de werkwinkelconsulenten en lokale beleidsmedewerkers, waarin zowel nieuwe maatregelen als goede voorbeeldprojecten aan bod komen, draagt daartoe bij. In november 2005 start een externe campagne die de zichtbaarheid van de werkwinkel moet versterken.

Vorming: Investerings in de opleiding en coaching van de werkwinkelmedewerkers dragen bij tot een optimale dienstverlening in 2005 werden door de VDAB onder andere concrete verbeter- en opleidingsprojecten opgezet voor de onthaalmedewerkers en de vestigingsverantwoordelijken.

Kwaliteit: De kwaliteit van de dienstverlening is een permanent aandachtspunt voor alle partners. Onderzoek in het kader van het VIONA-programma naar de kwaliteit van de dienstverlening in functie van de zorggebieden moet toelaten om deze nog verder te verbeteren.

In het partnerschapsverdrag werd een duidelijk engagement genomen om een uitbouw van de 2e pijler met name de lokale dienstenwerkgelegenheid te ondersteunen. Daarnaast kwam er een akkoord over de invulling van de regierol op lokaal niveau en de adviesrol van de Administratie Werkgelegenheid en het Forum Lokale Werkgelegenheid (suppletoir RESOC).

Het stimuleren van het opnemen van de **lokale regierol** op het vlak van de lokale diensteneconomie vormt de uitdaging voor de toekomst. Eind 2004 liep het experiment Actieplannen Centrumsteden af dat hierin een voortrekkersrol moest hebben. Omwille van de aangetoonde meerwaarde werd beslist om ook deze projecten te verlengen. Aan de 11 deelnemende steden werd gevraagd om een nieuw actieplan voor 2005 in te dienen.

Met de bedoeling om de aanpak van de centrumsteden te veralgemenen en uit te diepen, werden een drietal acties ondersteund:

- I.s.m. het ESF-agentschap werd een oproep gelanceerd voor het uitwerken van vernieuwende concepten, methodieken of experimenten m.b.t. de lokale diensteneconomie en de regierol van de niet-centrumsteden;
- Via het Equalproject “Labour for neighbour” wordt het mogelijk een vernieuwend model te ontwikkelen voor de inschakeling van kansengroepen gestoeld op de visie van empowerment. De betrokken stakeholders zijn de stad, gemeente, OCMW en werkzoekenden. De focus in het project ligt op de buurt en de versterking van personen in kwestie.
- De Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) kon het initiatief nemen om d.m.v. een pilootwerking met een aantal gemeenten de decretale overgang naar 2007 voor te bereiden. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van reeds aanwezige expertise. Doelstelling is de bundeling van de diverse projectervaringen in functie van het uittekenen van een beleidsplan diensteneconomie 2007-2012 in de 308 gemeenten en OCMW's en het formuleren van beleidsaanbevelingen. Het project wordt via een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers vanuit het Vlaams beleid sociale economie, de federale kabinetten Werk en Sociale Economie, de Vlaamse administratie Werkgelegenheid, de federale cel Sociale Economie, de projectcel Werkwinkels, de SERV, het HIVA, het ESF-agentschap en een aantal deskundigen, opgevolgd.

In het voorbije werkjaar werd ook geëxperimenteerd met de “dienstenwijzer”, een virtueel loket met informatie over de diverse diensten binnen een gemeente dat wordt aangeboden via de lokale werkwinkel. Op dit moment zijn er 14 gemeenten aangesloten op de Dienstenwijzer. De dienstenwijzer is het resultaat van een samenwerking tussen de steden Antwerpen en Gent. Ze werden hiervoor gesubsidieerd door het beleidsdomein sociale economie. De steden hebben hun taak meer dan behoorlijk vervuld en afgerond. De verantwoordelijkheid voor de dienstenwijzer werd in overleg overgeheveld naar de Administratie Werkgelegenheid die samen met VVSG voor de verdere implementatie zal zorgen binnen de schoot van de projectcel.

Budget

Voor de lokale diensteneconomie was er in 2005 een budget beschikbaar van 3.732.000 euro.

4.3. Sociale werkplaatsen

Doel

Sociale werkplaatsen bieden aan personen die door een cumulatie van achterstellingsfactoren geen job in het reguliere circuit kunnen vinden of kunnen houden werk op maat aan.

Bereik

In het eerste semester 2005 waren er 2272 VTE doelgroepwerknemers (2604 personen) tewerkgesteld, waarvan 39 % vrouwen in 104 sociale werkplaatsen.

Het aantal omkaderingspersoneelsleden voor deze doelgroepwerknemers bedroeg 455 VTE (556 personen), voor de begeleiding van de arbeidszorgmedewerkers werden 36 VTE omkaderingspersoneelsleden (59 personen) tewerkgesteld.

Er was in 2005 geen groeipad voor de sociale werkplaatsen voorzien.

Met 60% mannelijke doelgroepwerknemers weerspiegelt de aangeworven doelgroep niet meteen de genderverhouding van de potentiële doelgroep, waar slechts 44,3% van de 5 jaar NWWZ mannelijk is. Een verklaring hiervoor ligt in het type van sectoren binnen de sociale werkplaatsen, voornamelijk. groen- en natuuronderhoud en kringloopcentra.

Binnen de sociale werkplaatsen worden 86% kortgeschoolden tewerkgesteld. Het aandeel kortgeschoolden bij de NWWZ bedroeg in augustus 2005 47,9%. Op dit vlak beantwoordt de maatregel duidelijk aan haar doelstelling.

Een aandachtspunt voor de toekomst is ongetwijfeld het omgaan met het ouder wordend personeel van de sociale werkplaats zijn. Opvallend voor de doelgroepwerknemers in de sociale werkplaatsen is hun relatief hoge leeftijd. Eén op de drie doelgroepwerknemers (33%) is ouder dan 45 jaar. De gemiddelde leeftijd van de doelgroepwerknemers is 41 jaar. Vrouwen en mannen zijn ongeveer even oud. De evolutie van de gemiddelde leeftijd laat een steeds ouder wordende groep zien. In 1999 was de gemiddelde leeftijd 39 jaar. Deze evolutie heeft verschillende verklaringen. Een eerste reden is ongetwijfeld het feit dat door relatief lage mobiliteit van de doelgroep zij gewoon ouder worden. Maar dit is niet de volledige verklaring. Buiten het feit dat de volledige omvang van de doelgroep sinds 1999 verdrievoudigd is, spelen er nog andere factoren. De personen die sinds 1999 werden aangeworven zijn met andere woorden gemiddeld ouder dan de personen die vóór 1999 werden aangeworven. Het selecteren

van een oudere doelgroep heeft dus ook te maken met het gegeven dat de gemiddelde leeftijd van de potentiële doelgroep ook hoger is. Deze tendens zal zich normaal gezien ook in de toekomst voordoen vermits 60% van de doelgroep die momenteel 4 tot 5 jaar werkzoekend is 40 jaar of ouder is.

Realisaties

Het Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Sociale Profitsector 2000-2005 en daarbij aansluitend de CAO van 26 februari 2002 inzake vrijstelling van arbeidsprestaties met behoud van loon voor oudere werknemers in de sociale werkplaatsen en de CAO van 26 februari 2002 inzake de toekenning van conventionele extra verlofdagen voor werknemers in de leeftijdscategorie van 35 tot 44 jaar, probeert reeds gedeeltelijk tegemoet te komen aan de leeftijdsproblematiek van de werknemers in de sociale werkplaatsen.

Het nieuwe Vlaams Intersectoraal Akkoord 2006-2010 voorziet bovendien voor de sociale werkplaatsen een aantal incentives op het vlak van koopkrachtverbetering zowel voor de doelgroepwerknemers als voor managementondersteuning. De werknemers zullen een eindejaarspremie ontvangen gelijkwaardig met deze van andere werknemers van de non-profitsector, namelijk 75 procent van hun maandwedde. Daar waar de werknemers van de beschutte werkplaatsen reeds konden rekenen op een eindejaarspremie van 50% (nu ook opgetrokken tot 75%), hadden de werknemers van de sociale werkplaatsen tot nu toe helemaal geen recht op een eindejaarspremie. Bovendien zal er ongeveer 200 euro per werknemer beschikbaar zijn voor managementondersteuning, vorming, training en opleiding. Op deze wijze krijgt de sociale werkplaats middelen voor de competentie-ontwikkeling van zijn doelgroepwerknemers.

Via middelen van de ondernemingsconferentie (1.000.000 euro) konden bijkomend 67 VTE arbeidsplaatsen voor doelgroepwerknemers binnen de kringloopsector worden gecreëerd.

In overleg met SST is een aanzet gegeven om aan de slag te gaan met competentie management in de sector van de sociale werkplaatsen.

In de loop van 2005 heeft de administratie een ruime bevraging georganiseerd bij werknemers, begeleiders en beleidsverantwoordelijken van de sociale werkplaatsen. De resultaten zullen tegen het einde van het jaar beschikbaar zijn.

Arbeidszorg

Op basis van het evaluatierapport “Arbeidszorg” (2005) i.v.m. arbeidszorg binnen de sociale werkplaatsen werden een aantal conclusies getrokken zoals een onduidelijk juridisch statuut, een minimale doorstroom naar het arbeidscircuit en een aantal praktische bezwaren. Vanuit het beleid werd het engagement genomen om bij te dragen tot de oplossing van deze technische en praktische knelpunten die de sociale werkplaatsen ervaren (bv: het statuut, de gelijkstelling van de verzekering en een vereenvoudigde wijze van toeleiding). De Vlaamse Administratie Werkgelegenheid kreeg de opdracht tot aanpassing van de regelgeving m.b.t. de verzekering. De federale minister van Werk is een stand van zaken gevraagd omtrent het statuut en de arbeidsreglementering. In het kader van de toekomstige maatwerkbedrijven en de zeer beperkte doorstroom naar het arbeidscircuit moet nagedacht worden over de plaats van arbeidszorg vanuit een tewerkstellingsperspectief. Samen met Vlaamse minister van Werk wordt daarom gewerkt aan een gemeenschappelijke visietekst. Daarnaast blijft ook arbeidszorg vanuit een zorgperspectief een belangrijk tweede spoor in de welzijns- en gezondheidszorg. De uitbouw en organisatie van deze arbeidszorg in de verschillende beleidsdomeinen noopt tot afstemming en overleg.

Budget

Voor de sociale werkplaatsen, inclusief de middelen vanuit de ondernemingsconferentie voor de kringloopcentra (1.000.000 euro), is in 2005 een budget van 28.576.000 euro beschikbaar.

4.4. Overdracht Beschutte Werkplaatsen

In het kader van Beter Bestuurlijk Beleid zullen de beschutte werkplaatsen, die thans ressorteren onder de bevoegdheid van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH), worden overgeheveld naar het beleidsdomein Sociale Economie.

Op dit moment zijn er 68 werkplaatsen in Vlaanderen, met een tewerkstelling van meer dan 17.000 werknemers.

Deze overdracht betekent meer dan een verdubbeling van het aantal doelgroepwerknemers binnen de sociale economie. Deze overheveling moet gebeuren met maximale garanties van continuïteit voor de beschutte werkplaatsen en hun werknemers.

Met dat doel is de stuurgroep “Bestuurlijke Overheveling Professionele Integratie Personen met een Handicap” opgericht. Vertegenwoordigers van de drie kabinetten (Welzijn, Werk en Sociale economie), vertegenwoordigers van het VFSIPH, de VDAB, het departement EWBL, en WVC, volgen, samen met de transitieverantwoordelijken het volledige transitieproces op.

Volgende thema's kwamen aan bod: de VIPA investeringsregeling, de overdracht van het personeel, de ICT, de huisvesting, budget, regelgeving, ...

het personeel, de informatica, de gebouwen,...

Om te vermijden dat de beschutte werkplaatsen tijdens het overgangsjaar een verlenging van hun erkenning moeten aanvragen, is beslist om de erkenningen tijdelijk te verlengen tot de nieuwe regelgeving van kracht is.

De viering van het 25-jarig bestaan van VLAB heeft de kans geboden om de sector reeds beter te leren kennen. Omdat het beeld van de sector niet meer altijd de lading dekt, was een imagocampagne nodig. Daarom werd steun toegezegd aan de ontwikkeling van een mobiele, interactieve tentoonstelling die de ervaringen toont van werknemers in hun bedrijf. Deze tentoonstelling is te zien geweest in heel wat provinciehuizen. Overigens is actief deelgenomen aan de Vlaamse dag van het Europees Congres en de academische slotzitting in het Vlaams parlement (29 september 2005)

5. Ondersteuningsinstrumenten

Een aantal instrumenten werden via de regelgeving meerwaardeneconomie in 2000 gecreëerd om de de uitbouw van sociale economie en het maatschappelijk verantwoord ondernemen mee vorm te geven: de startcentra, de adviesbureaus, VOSEC en Trividend.

Regionale Incubatiecentra, ook **startcentra** genoemd, werden opgericht met als doel bedrijfsinitiatieven binnen de sociale economie te stimuleren. Vandaag zijn er 11 startcentra actief. In 2005 werden via het actieplan Vlaamse Rand en via het Limburgplan middelen voorzien voor 2 bijkomende startcentra. Gezien de klemtoon die in het nieuwe invoegbesluit wordt gelegd op MVO, werd een basismodule MVO georganiseerd voor alle startcentra. In het structurele overleg tussen het beleid en de startcentra zijn ondermeer de overeenkomsten met de bedrijven, het actieplan MVO, de huidige en toekomstige dienstverlening en de samenwerking tussen de startcentra onderling geëvalueerd.

Sociaal Economiebedrijven kunnen beroep doen op **adviesbureaus** in de sociale economie voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies, een specifieke doorlichting (een sterkte-zwakteanalyse). Vandaag zijn er vier erkende adviesbureaus actief. Specifieke problematieken zoals franchise in de invoegsector zijn in het afgelopen werkjaar diepgaand geanalyseerd. Tevens is men gestart met de discussie over de nood aan standaardisering van bepaalde succesfactoren op het vlak van begeleiding, vorming en omkadering.

Het Vlaams Participatiefonds voor de Sociale Economie, **Trividend**, werd als risicokapitaalfonds opgericht via een unieke samenwerking tussen actoren in de sociale economie en privé-bedrijven. Met dit Fonds kan Trividend nieuwe bedrijven ondersteunen door tijdelijke participaties te nemen of achtergestelde leningen te verstrekken. Trividend ging in 2005 aan eenzelfde investeringsritme verder als het voorbije jaar. Terwijl men in 2004 795.000 EUR investeerde in 14 dossiers, zijn er na 9 maanden in 2005 reeds 10 goedgekeurde dossiers, waarvoor in totaal 543.000 EUR aan investeringen werd goedgekeurd. Via de goede samenwerking met het Kringloopfonds werd, naast de belangrijke participatie die ze ook namen in het kapitaal van Trividend, voor 330.000 EUR middelen verschaft in 6 individuele dossiers,

Het Vlaams Overlegplatform voor de Sociale Economie en Meerwaardeneconomie (**Vosec**) overkoepelt op dit ogenblik een 100-tal ondernemingen, organisaties en deskundigen. Deze leden onderschrijven de visie op sociale economie. Vosec wil de sociale economie een plaats geven binnen het economisch gebeuren en het overleg en de netwerkvorming tussen deze verschillende initiatieven bevorderen. Het tweemaandelijks overleg maakt het mogelijk sectorinspanningen af te stemmen op beleidsbekkernissen en beleidsinspanningen te versterken of uit te dragen via de sector .

Eveneens werden twee **activiteitencoöperatieven** met Vlaamse middelen ondersteund. Via dit instrument kunnen kansengroepen via een tijdelijk regulier contract onder begeleiding een zelfstandige activiteit opstarten.

Voor het geheel van deze ondersteuningsorganisaties is er in 2005 een budget van 1.911.800 euro beschikbaar.

Via de **NV Werkholding** werd in 2005 een skill pooling project (Keep) opgestart, in samenwerking met Unizo, om oudere werknemers in staat te stellen hun competenties ter beschikking te stellen van meerdere werkgevers. Ook werd een actie-onderzoek gefinancierd in 5 bedrijven en openbare instellingen betreffende een leeftijdsbewust personeelsbeleid. Tenslotte werd geïnvesteerd in fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek via de bevordering van tewerkstelling van hoog-wetenschappelijk gevormde werknemers. Tevens werd inhoudelijk overlegd over het format van de imagocampagne. In 2005 investeerde de Werkholding 610.000 euro in deze 4 projecten.

3. BELEIDSOPTIES EN INITIATIEVEN

SEPTEMBER 2005-SEPTEMBER 2006

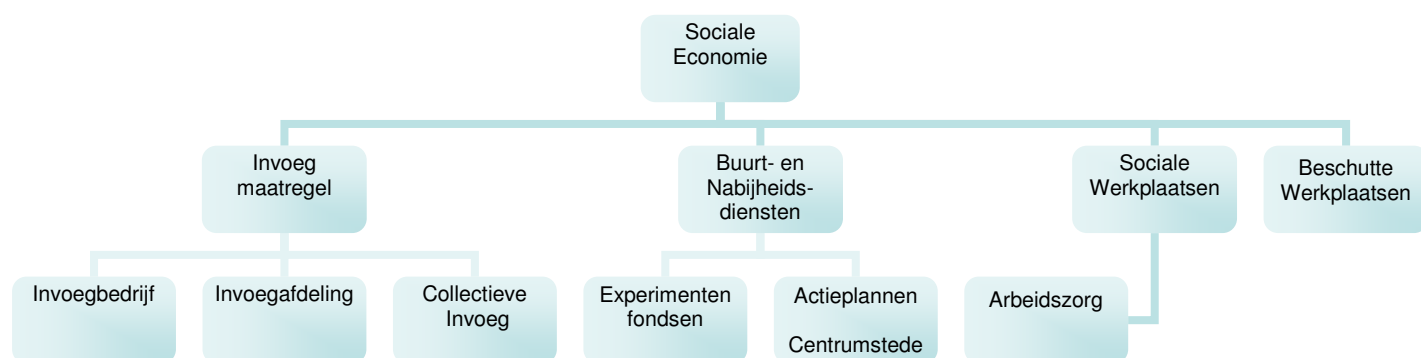
1. Vorm geven aan het nieuwe werkingskader

De bevindingen en keuzes die in het afgelopen werkjaar vastgelegd werden zijn de vertrekbasis voor het vereenvoudigen en verankeren van de SE in de toekomst:

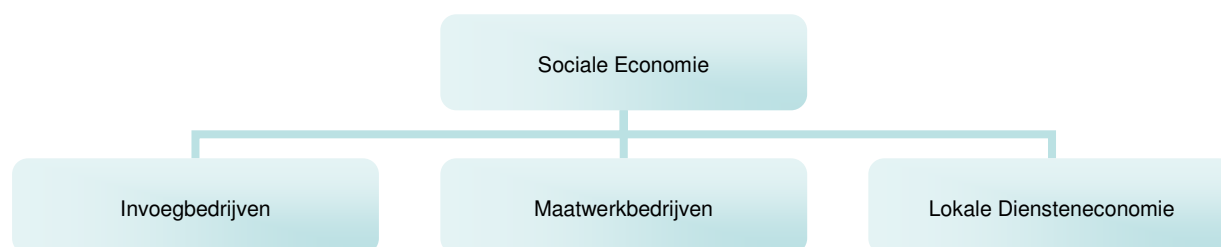
- Afstemming op Europese regelgeving;
- Afstemming van de subsidiering;
- Duidelijke doelgroepomschrijving en –keuze;
- Het verankeren van MVO in alle instrumenten

Dit moet resulteren in drie gelijkwaardige en complementaire instrumenten met name de invoegbedrijven, de lokale diensteneconomie en de maatwerkbedrijven, (beschutte en sociale werkplaatsen). Binnen deze clusters wordt gekozen voor telkens één duidelijk kader.

Situatie aan het begin van de legislatuur:

Na deze hertekening zal het schema er als volgt uitzien:

De doelstelling van deze hergroepering is het vereenvoudigen van het sociaal economie landschap en de verankering van de uiteindelijke subsidievormen.

Deze verankering zal stapsgewijs verder worden doorgevoerd. In 2006 staat het decreet voor de lokale diensteneconomie op het programma.

De andere instrumenten zullen later volgen. Ook hier willen we niet over één nacht ijs gaan. Na de nodige evaluatie, onderzoek en overleg willen we zowel voor de invoegmaatregel als de maatwerkbedrijven in het werkjaar 2007 de procedure voor een decreet starten.

Om de maatregelen te kunnen evalueren zal samen met het Steunpunt WAV en de Vlaamse administratie Werkgelegenheid vanaf het najaar ook gewerkt worden aan de ontwikkeling van een stabiel monitoringinstrument. Samen met een werkgroep op federaal niveau zal hierin ook de afstemming met de andere gewesten gezocht worden.

2. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus

2.1. Imago

In het kader van het actieplan “Imago” worden volgende acties gepland.

Een eerste fase van de imagocampagne (2005-2006) is gericht naar het bedrijfsleven. Bedrijven moeten overtuigd worden van het feit dat zaken doen met bedrijven uit de sociale economie zinvol is en dat de producten en diensten die de sociale economie aanbiedt van een kwalitatief hoogstaand niveau zijn. Eens bedrijfsleiders, HR-managers en andere “opinion leaders” mee zijn, wordt een campagne naar het grote publiek uitgewerkt. Met verschillende acties (bv: een reeks in job@) zetten we de producten en diensten in de etalage. De NV Werkhouding zal deze imagocampagne ondersteunen.

Met het updaten en digitaliseren van de MeMo-gids moet informatie over mens en milieuvriendelijk consumeren op een gebruiksvriendelijke manier aangeboden worden. Er zal een link gemaakt worden met het digitaal kenniscentrum MVO.

Tijdens de nieuwjaarsperiode wordt in samenwerking met de kringloopsector een actie in het teken van de mode en tweede handskleding gelanceerd.

Samen met de Federale Staatssecretaris voor Sociale Economie, de andere gewesten en Duitstalige Gemeenschap zal van 6 tot en met 10 maart 2006 “**De week van de sociale economie**” georganiseerd worden. Tijdens die week zal VOSEC samen met FEBECOOP voor de eerste keer op een aantal Vlaamse universiteitscampussen een sensibiliseringscampagne rond sociale economie opzetten. Een reeks van activiteiten wordt ingebed in het faculteitsleven, zodat de studenten kunnen kennismaken met de sociale economie en de meerwaarde die er vanuit gaat.

“De week van de sociale economie” begint op 3 maart 2006 met een gezamenlijk startevenement.

Sociaal economie is geen recent verschijnsel en met elk nieuw initiatief, elk nieuw instrument, worden nieuwe termen en begrippen gelanceerd. In deze wirwar van termen willen we graag wat eenvoud brengen. Dit kan obstakels bij de reguliere bedrijven en het grote publiek wegnemen.

2.2. Kennis bundelen en uitdragen

Het digitaal Kenniscentrum MVO en de “Lerende Netwerken” hebben naast de functie van kennisoverdracht eveneens de doelstelling een brug te slaan naar de reguliere economie en deze op een gemakkelijke manier te laten kennismaken met sociaal economie-initiatieven.

Samen met partners zal het Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen verder worden ontwikkeld en met nieuwe thema's worden uitgebreid. Hiervoor zullen zowel private partners (bedrijvennetwerken, ngo's, universiteiten,...) als publieke partners (andere beleidsdomeinen) worden benaderd. Ook wordt maximale integratie en afstemming gezocht met de portaalsite Sociale Economie die door Vosec wordt ontwikkeld.

De oprichting van een “mainstreamteam” is gepland in het laatste kwartaal van 2005. Het zwaartepunt van haar activiteiten zal in 2006 en 2007 liggen.

De “Lerende Netwerken” zullen in 2006 op kruissnelheid draaien. Diverse uitwisseling- en valorisatieacties worden gepland.

2.3. Loopbaanontwikkeling

Iedereen heeft recht op een loopbaan. Vanuit dit loopbaanontwikkelingsspectief is een VIONA onderzoek besteld, gericht op de sector van de aangepaste tewerkstelling. Eind 2006 zullen de resultaten beschikbaar zijn en inspiratie vormen voor de hertekening van de sociale en beschutte werkplaatsen naar één sector.

Maar ook binnen de invoegbedrijven en de lokale diensteneconomie, is loopbaanontwikkeling cruciaal. Goede praktijken zullen worden gebundeld en zichtbaar worden gemaakt via het kenniscentrum MVO.

2.4. Professionaliseren door samenwerking en kennisoverdracht

De opleiding aan Universiteit Antwerpen Management School betreffende managementondersteuning in de sociale economie zal worden verder gezet.

Er bestaan veel instrumenten om ondernemerschap in Vlaanderen te stimuleren. Voor kansengroepen is de stap naar zelfstandig ondernemerschap niet zo gemakkelijk gezet. Extra begeleiding is noodzakelijk. In overleg met de bevoegde minister van Economie willen we nagaan waar knelpunten liggen en hoe de sociale economie een bijdrage kan leveren om ondernemerschap ook voor kansengroepen een haalbare kaart te maken. In dat kader zal ook worden onderzocht hoe het concept van de experimenten activiteitencoöperatieven kan worden ingebed in de Vlaamse beleidscontext. De resultaten van de haalbaarheidsstudie van ondernemerscoöperatieven, uitgevoerd door startcentrum De Punt zullen worden meegenomen in de analyse. In deze studie wordt nagegaan hoe mits procesbegeleiding nieuwe samenwerkingsvormen tussen ondernemers uit de activiteitencoöperatieven kunnen ontstaan. Ook de netwerkvorming met reguliere ondernemers komt aan bod.

3. Stakeholderrelaties

In 2006 zullen we de ingeslagen weg verder bewandelen en structurele overlegmomenten verder zetten. De sociale partners, sectorvertegenwoordigers en iedereen werkzaam in de sociale economie blijven ons klankbord en inspirator

De inspanningen ter realisatie van het samenwerkingsakkoord met de federale overheid worden verder gezet. Dit houdt ondermeer in deelname aan het maandelijks overlegcomité en tal van werkgroepen (communicatie, activiteitencoöperatieve,...). Tevens is een vertegenwoordiger voor Vlaanderen aangeduid als jurylid voor de toekenning van de Plus-premie⁹.

Het **Partnerschapsverdrag** dat is afgesloten tussen de federale, Vlaamse en lokale overheden met betrekking tot de lokale werkgelegenheid zal verder worden uitgediept.

- De nadruk ligt in 2006 op permanente netwerkvorming en kwaliteitsverbetering van de dienstverlening. Daarbij hoort o.m. het verderzetten van de projecten rond communicatieverbetering, het oprispen en meer gebruiksvriendelijk maken van informaticatools in de werkwinkels en de contactpunten.
- Tegen einde 2006 zijn de eerste resultaten bekend van het VIONA-onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening in functie van de indeling van de zorggebieden. Daarnaast zal ook de evaluatie inzake de financiering rond zijn.
- Er wordt onderzocht hoe de aansluiting tussen de 2 pijlers¹⁰ van de Lokale Werkwinkel in de praktijk kan gerealiseerd worden en hoe we een concrete invulling aan de 2e pijler kunnen geven vanuit het concept werkwinkel. Dit zal onder andere gebeuren door de verdere implementatie van de dienstenwijzer.

Het sociale economieel in het **Limburgplan** wordt verder geconcretiseerd, opgevolgd en vertaald naar concrete projecten. Tegen het einde van 2005 zal een actieplan aan de provincie en het middenveld voorgelegd worden.

Voor 2006 wordt in het kader van de uitvoering van de engagementen in het Limburgplan 1.000.000 euro voorzien.

Op lokaal vlak zal een bijzondere inspanning gedaan worden naar de steden en gemeenten met een hoge **jeugdwerkloosheid**. In 2006 zullen er in deze steden of gemeenten die geconfronteerd worden met een hoge jeugdwerkloosheid jobs op maat gecreëerd worden. Deze jobs zullen prioritair ingezet worden naar jongeren die niet het gevraagde rendement bereiken en/of een aangepaste begeleiding op de werkvloer nodig hebben. Er is gekozen voor 4 prioritaire acties:

- Lokaal wordt ingezet op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Overheden kunnen als draaischijf van het economische en sociale leven sterk bijdragen tot een duurzame samenleving. Zij staan dicht bij het lokale economische leven en hebben een goed zicht op de sociale, maatschappelijke en ecologische uitdagingen van de stad of gemeente. Als afnemer van heel wat producten en diensten kunnen zij hun aanbestedingsbeleid mens- en milieuvriendelijker maken. Maar ook als werkgever kunnen zij een voorbeeldfunctie opnemen.
- In de toekomst zullen we, binnen de invoegbedrijven, prioritair aanvragen goedkeuren waarbij de werkgevers aangeven dat ze bereid zijn jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans te geven. We proberen hierbij ook jongeren te bereiken die we als het minst kansrijk beschouwen, nl. de deeltijds lerende jongeren (16-25 jaar)
- In het kader van de lokale diensteneconomie gaan we samen met de lokale overheden volwaardige jobs creëren voor jongeren. Deze jobs zullen inspelen op een aantal collectieve behoeften (propere buurten, veilige speelpleinen, klusjes, ...). We denken hierbij ook specifiek aan jobs die de combinatie arbeid-gezin faciliteren zoals kinderopvang op maat en jobs in het kader van de vergrijzing.
- Voor een aantal jongeren is de mogelijkheid op begeleide tewerkstelling nog te hoog gegrepen. Toch hebben zij recht op een opstap. Om die te realiseren moeten we de drempel zo laag mogelijk houden. We willen dat doen door in de eigen buurt te zoeken naar taken die de jongeren motiveren om zich te engageren, arbeidsattitudes aan te leren, hun zelfvertrouwen vergroten en een zinvolle "werk"ervaring of competentieverhoging geven. We zoeken naar ervaringen die nauw aansluiten op hun eigen leefwereld zoals sport, automechaniek, creativiteit, ... en maken de link met noden in de eigen leefomgeving die jongeren kunnen aanzetten tot meer.

In het kader van de uitvoering van deze engagementen 4.500.000 voorzien.

We blijven **Vosec** ondersteunen als vertegenwoordiger van de sector zonder de belangenorganisaties van de deelsectoren uit het oog te verliezen en de nodige ondersteuning te geven. Een actieplan met duidelijke resultaatsverbintenissen zal in overleg met Vosec opgesteld worden.

Vosec werkt ook aan een gemeenschappelijke huisstijl voor de startcentra.

Vosec zal bijkomend ondersteund worden om naar de internationale conferentie sociale economie 2005 in Dakar te kunnen gaan. Op deze conferentie wil men een stap vooruit zetten in de mondialisering van de sociale economie. Drie thema's zullen bijzonder beklemtoond worden:

- De versterking en verspreiding van vormen van sociale economie die in de praktijk hun nut bewezen hebben.
- De vrouw als dynamische actor op alle niveaus van de sociale economie
- De uitbouw van een gezonder relatie tussen de initiatieven in het werkveld en de overheid als actor in het veld van de sociale economie.

Voor de ondersteuning van Vosec wordt 203.000 euro voorzien.

4. De instrumenten

4.1. Invoegbedrijven

Wat dit instrument betreft staat voor 2006 in de eerste plaats het ontwikkelen van een goed monitoringinstrument op de agenda. Dit zal in overleg gebeuren met de doorlichtingsteams¹¹, de Vlaamse administratie Werkgelegenheid en het steunpunt WAV. Deze monitoring dient een beeld te geven van het profiel van de tewerkgestelde werknemer, van de wijze waarop het bedrijf met MVO omspringt en dient ook een goed beeld te geven van de financiële situatie van het invoegbedrijf. Vanaf 2006 zullen alle invoegbedrijven/-afdelingen vanaf hun derde jaar erkenning doorgelicht worden. Op deze wijze zullen alle invoegbedrijven op een cruciaal moment van hun bestaan geëvalueerd worden, hun sterkten en zwakten zullen worden geanalyseerd en t.a.v. het management zullen aanbevelingen en aandachtspunten geformuleerd worden. Het spreekt voor zich dat, naast de financiële doorlichting van het invoegbedrijf, ook het MVO-aspect tijdens deze evaluatie aan bod zal komen.

De implementatie van het nieuwe invoegbesluit wordt van nabij opgevolgd. Bijzondere aandacht zal gaan naar de nieuwe doelgroepen die we willen bereiken (laaggeschoolde jongeren en oudere werknemers). Specifieke sensibiliseringsacties zullen worden opgezet.

Om het MVO-aspect te kunnen evalueren zal in samenspraak met de adviescommissie sociale economie een nieuw evaluatieschema rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bediscussieerd en verfijnd worden. Om voeling te houden met de praktijk en visievorming te bevorderen, zullen regelmatig debatten worden georganiseerd met een ruimere groep vertegenwoordigers uit de sector.

Met de startcentra zullen afspraken worden gemaakt betreffende het toegekend aantal VTE's. Onderlinge samenwerking en professionalisering wordt verder gestimuleerd.

In begroting 2006 zijn de nodige middelen voorzien om een startcentrum uit te bouwen in de provincies Vlaams-Brabant en Limburg.

Voor 2006 is er een budget beschikbaar van 18.460.000 euro. Als we hierbij de middelen van de engagementen in het kader van het stimuleren van de werkgelegenheid voor ouderen en jongeren tellen kan een groeipad van 1000 VTE worden gerealiseerd.

4.2. Lokale diensteneconomie

Tegen het najaar 2006 moet een decreet lokale diensteneconomie realiteit zijn. Het ontwerpdecreet wordt in het najaar 2005 aan de Vlaamse regering voorgelegd.

Zodra de adviezen over het ontwerpdecreet binnen zijn en het duidelijk is dat er voldoende politiek en maatschappelijk draagvlak is, zal gestart worden met de omvorming van de huidige erkende projecten naar de principes van het decretale kader. In de praktijk betekent dit dat positief geëvalueerde projecten de omschakeling moeten maken van een brede experimentele envelopefinanciering, waarmee zowel werkingskosten als personeelskosten betaald konden worden, naar een gerichte subsidie per doelgroepwerknemer. Om deze overgang zo vlot mogelijk te laten verlopen wordt een extra budget voorzien om naast de begeleiding door de administratie werkgelegenheid een extra ondersteuning in functie van projectbeheer aan te bieden vanuit de Adviesbureaus sociale economie.

Er wordt voor deze uitbereiding op het takenpakket van de adviesbureaus 65.000 euro voorzien.

De lopende onderhandelingen met de diverse Vlaamse ministers (jeugd, leefmilieu, welzijn en werk) die zich reeds engageerden om in het klaverbladmodel te stappen, zullen in 2006 afgerond worden. Op die manier kunnen de bestaande projecten tijdig in het juiste pre-decretale kader stappen. Daarnaast zal actief gezocht worden naar nieuwe opportuniteiten.

In dit kader willen we samen met de bevoegde minister van Welzijn tegen het einde van het jaar een aantal voorstellen klaar hebben om aan de vraag van kinderopvang op maat te voldoen.

Om de lokale besturen te stimuleren hun regierol op te nemen worden nieuwe begeleidingsinstrumenten, zoals een handboek, ontwikkeld en projecten ondersteund in functie van de uitbouw van de lokale diensteneconomie en de invulling van de regierol van de lokale besturen. Doelstelling is de lokale besturen de nodige instrumenten aan te reiken om hen in de mogelijkheid te stellen in 2007 met de Vlaamse en Federale Regering een legislatuurconvenant af te sluiten.

In dit kader zullen volgende projecten ondersteund worden omwille van hun meerwaarde naar methodiekontwikkeling:

In Kortrijk loopt momenteel een onderzoek naar de optimalisatie van de regiefunctie. We willen onderzoeken hoe we deze nieuwe kennis kunnen overdragen naar het Vlaamse niveau en implementeren in het werk dat de stuurgroep regie lokale dienstenwerkgelegenheid in de schoot van de VVSG verricht. De doelstelling is om uiteindelijk tot één en een zo volledig mogelijke handleiding voor de lokale besturen te komen.

Er zal een samenwerking worden opgezet met de NMBS om in een 3-tal grote stations in Vlaanderen een nieuwe dienstverlening aan te kunnen bieden (strijken, boodschappen doen, fietsen)..

Het budget voor lokale diensteneconomie bedraagt voor 2006 2.885.000. In totaal kan een groeipad gerealiseerd worden van 350 VTE .

4.3. Sociale werkplaatsen en arbeidszorg

In 2006, zal op basis van het evaluatieonderzoek van de sociale werkplaatsen, een actieplan worden opgesteld.

In het kader van het VIA akkoord (2005-2011), zullen in 2006 bijkomend 50 VTE arbeidsplaatsen aan de sociale werkplaatsen worden toegekend.

Rekening houdend met de reeds jarenlange vraag van de sector om een organische i.p.v. een contingentgewijze groei te mogen realiseren zal samen met de sector een werkwijze voor de toekenning van deze arbeidsplaatsen worden uitgewerkt.

Voor arbeidszorg gaan in 2006 samen met het federale niveau stappen ondernomen worden rond het statuut van de arbeidszorgmedewerker. Op basis van de gemeenschappelijke visietekst met de minister van Werk zal bekeken worden welke plaats arbeidszorg moet krijgen binnen de toekomstige maatwerkbedrijven en zal de optimalisatie van de toeleiding verder worden uitgewerkt.

Voor 2006 bedraagt het budget sociale werkplaatsen 30.000.000 euro.

4.4. Beschutte werkplaatsen

Wat de BW's betreft staat in 2006 als belangrijkste actiepunt het realiseren van een vlotte overdracht van het domein Welzijn naar het domein Sociale Economie op de agenda. De overdracht zal als geslaagd beschouwd worden wanneer de sector in 2006 kan stellen dat ze niet de indruk hadden dat er een overdracht is geweest. Dit vereist een heel pakket juridisch-technische aanpassingen in de regelgeving en de opmaak van samenwerkingsakkoorden.

4.5. Op weg naar integratie

De uitdaging, versterkt door de overgang van de beschutte werkplaatsen naar het beleidsdomein Werkgelegenheid en Sociale Economie, is dat de sector weggroeit uit het “additioneel”, door sommigen gelijkgesteld met “ondergeschikt” arbeidscircuit en dat de organisaties uitgroeien tot erkend worden als echte maatwerkbedrijven.

In zo'n maatwerkbedrijven moet er plaats zijn voor opleidingsplaatsen, werkervaringsmogelijkheden, stages, individuele ‘enclave’-mogelijkheden, “supported employment”-mogelijkheden en uitwisselformules met bedrijven die op dit vlak een maatschappelijke rol willen vervullen. Dit veronderstelt niet alleen een aangepast organisatiemodel, maar evenzeer een HR-beleid dat steunt op individuele loopbaanplanning en een competentiebilan-aanpak.

Dit betekent niet dat de doelstelling louter en alleen gericht is op de doorstroming naar het regulier circuit. Hoewel een job in het regulier circuit voor mensen die er klaar voor zijn de uitdaging moet blijven, zal voor een bepaalde doelgroep een langdurige tewerkstelling in de BW's of SW's de optie blijven

2006 is een overgangsjaar, waarin we samen met de sector bekijken hoe we de toekomst verder uitstippelen en hoe de bestaande instrumenten elkaar kunnen verrijken.

Maar rust en continuïteit betekent geen stilstand. Er zijn drie belangrijke uitdagingen:

- Een intensieve kennismaking en uitwisseling tussen de sociale en beschutte werkplaatsen om op termijn het beste van de twee deelsectoren te versterken en te integreren.
- Het in evenwicht brengen van de economische met de sociale doelstellingen, kortom maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. Om succesvol te blijven in de huidige bedrijfseconomische context, moet de sector van de sociale en beschutte werkplaatsen maximaal kunnen inspelen op nieuwe tendensen. Nieuwe marktniches moeten worden verkend, nieuwe markten aangeboord. Een flexibele beheersstructuur en organisatie op bedrijfseconomisch en sociaal vlak is de basis. We zullen nagaan hoe de begeleidingsinstrumenten van de sociale economie kunnen ingezet worden om deze innovatiebeweging te ondersteunen. Ook bestaande ondersteuningsinstrumenten (bvb. PILAR) moeten een inbedding krijgen binnen de sociale economie.
- De tewerkstellingskansen van de huidige doelgroep moeten gevrijwaard blijven. Stijgende rentabiliteitseisen mogen niet verglijden naar een ander en beter doelpubliek. Maar tegelijkertijd moet de sector blijven openstaan voor doorstroming naar het klassieke bedrijfsleven. Niet alleen omdat het de uitdaging moet zijn om meer arbeidsplaatsen te creëren voor personen met een handicap, maar ook omdat het bedrijfsleven zelf hier verantwoordelijkheid moet opnemen.

Het is van belang deze uitdagingen te vertalen in een gefundeerd actieplan voor een levensvatbare sector van de BW 's als volwaardige partner in de sociale economie.

De eerste stappen worden gezet naar het realiseren van een éénheidsdecreet voor beide vormen van aangepaste tewerkstelling, voor deze “maatwerk”bedrijven. Beide regelgevingen worden geanalyseerd om te komen tot een kader met een meerwaarde voor zowel de Beschutte als de Sociale Werkplaatsen. Dit proces zal worden gevoed door een Ronde Tafel waarvan de organisatie wordt opgenomen door de SERV.

Ook zal verder gebouwd worden op de adviezen en voorbereidingen gerealiseerd door de stuurgroep overheveling, het evaluatieonderzoek van de sociale werkplaatsen en de HIVA publicaties betreffende de beschutte werkplaatsen. Vanuit een afzonderlijke SWOT-analyse van de sector van de Sociale en de Beschutte werkplaatsen, worden uitdagingen gekoppeld aan beleidsvoorstellen. Arbeidszorg zal binnen dit geheel een duidelijke plaats krijgen.

4.6. Ondersteuningsinstrumenten

Het is van belang dat de bestaande ondersteuningsinstrumenten een meerwaarde kunnen bieden aan de hele sociale economie sector. In dat kader zal worden nagegaan hoe de adviesbureaus een bijdrage kunnen leveren aan de versterking en het professionaliseren van de lokale diensteneconomie. Daarnaast zal de auditopdracht van de invoegbedrijven een belangrijke nieuwe taak worden voor de adviesbureaus. Bijkomend zullen zij gevraagd worden de buurt- en nabijheidsdiensten te adviseren bij de omschakeling naar het decretale kader.

De startcentra blijven een bevoorrechte partner in het opvolgen, bijsturen en het versterken van het invoegbeleid. Maar ook de brugfunctie naar de reguliere economie zal op de agenda staan. De onderlinge samenwerking tussen de startcentra wordt gestimuleerd. Er zijn middelen voorzien om een startcentrum uit te bouwen in de provincies Vlaams-Brabant en Limburg.

De samenwerking van Trividend met het Kringloopfonds zal worden verdergezet., Er wordt gestreefd naar een substantiële verhoging van het eigen vermogen om de onmisbare rol binnen de sector van de sociale economie te kunnen blijven vervullen.

Voor de ondersteuningsstructuren is in 2006 een budget van 2.172.000 euro voorzien.

Via de **Werkholding** worden in 2006 nieuwe projecten opgezet. Een projectoproep zal uitgeschreven worden om innovatieve projecten in de sociale economie een kans te geven en het imago van de sector te versterken.

5. Kruisbestuiving

5.1. Mobiliteit

Verplaatsingsmogelijkheid is een noodzakelijke voorwaarde om volwaardig te kunnen participeren aan het maatschappelijk leven. Wie in de huidige samenleving niet beweegt, staat stil en raakt achterop. Mobiliteit is nochtans niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Het aantal kilometers dat iemand per dag aflegt, is bijvoorbeeld sterk gerelateerd aan iemands scholingsgraad. Zo legt een universitair gemiddeld meer dan 60 km. per dag af terwijl een kortgeschoolde nog geen 30 km per dag haalt.

Mobiliteit determineert voor een groot stuk activiteitenpatronen en ontplooiingskansen.

Werkzoekenden moeten soms een job weigeren omdat ze niet op hun bestemming geraken of hun kinderen niet naar de opvang kunnen brengen.

Een specifieke actie wordt opgezet om werkzoekenden die aangeworven worden in een sociaal economie initiatief en geen of niet onmiddellijk vervoer hebben tijdelijk te ondersteunen door snorfietsen ter beschikking te stellen. In de marge van deze actie zal ook de nodige aandacht gaan naar veiligheid. Deelnemers zullen een korte opleiding kunnen volgen.

5.2. Gelijke Kansen

Sociale economie en gelijke kansen: bijna twee handen op één buik. Sociale economie houdt zich bezig met het stimuleren van positieve acties in het kader van gelijke kansen op de arbeidsmarkt gericht op het aanwerven van kansengroepen. Daarnaast wordt getracht om via MVO meer diversiteit in het ondernemen te brengen. Diversiteit betekent immers een verrijking voor de onderneming. Werknemers gelijke kansen geven, met respect voor hun eigenheid is in ieder geval een *conditio sine qua non* binnen de sociale economie zelf.

Concrete maatregelen zullen op vele beleidsdomeinen moeten liggen. Sociale economie is er één van.

Binnen de Open Coördinatie Methode (OCM) georganiseerd door het Gelijke Kansenbeleid zal ook het beleidsdomein Sociale Economie zich engageren tot concrete doelstellingen.

Kathleen Van Brempt,

Vlaams minister van Sociale Economie,

oktober 2005

AFKORTINGEN

BUSO	BUitengewoon Secundair Onderwijs
BVR	Besluit Vlaamse Regering
BW	Beschutte Werkplaatsen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CBO	Centrum voor BegaafdheidsOnderzoek
DAC	Derder Arbeidscircuit
DBSO	Deeltijdse Beroeps Secundair Onderwijs
E+	Economie met Maatschappelijk Surplus
ESF	Europees Sociaal Fonds
EWBL	Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
FEBECOOP	Belgische Federeatie van de Sociale en Coöperatieve Economie
GESCO	Gesubsidieerde Contractuelen
HIVA	Hoger Instituut Voor Arbeid
HSO	Hoger Secundair Onderwijs
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
VLAMAB	VLaamse Federatie voor MAnagementondersteuning in de Beschutte werkplaatsen.
LSO	Lager Secundair Onderwijs
MVO	Maatschappelijk en Verantwoord Ondernemen
NEC	Normaal Economische Circuit
NWWZ	Niet Werkende WerkZoekende
OCM	Open CoördinatieMethode
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
ICT	Informatie- en CommunicatieTechnologie.
ppt.	Parts Per Trillion
PWA	Plaatselijk WerkgelegenheidsAgenschap
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch OverlegComité
RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
STEUNPUNT WAV	Het Steunpunt, Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming

SW	Sociale Werkplaatsen
SWOT-ANALYSE	Strenghts Weaknesses Opportunities Threats sterktes zwaktes opportuniteiten bedreigingen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VFSIPH	Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VLAB	Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen
VOSEC	'Vlaams Overlegplatform Sociale Economie & Meerwaardeneconomie'
VR	Vlaamse Regering
VTE	VolTijds Equivalenten
VVSG	De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WEP+	Werkervaringsprojecten
WVC	Departement Welzijn, Volksgezondheid En Cultuur